

Wniosek Instrumentu Wsparcia

05.10.2023

Tytuł	Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast (DoT)
Operator programu	Minister Funduszy i Polityki Regionalnej
Kod Instrumentu Wsparcia Państwa Partnerskiego (jeśli dotyczy)	
Rodzaj Instrumentu Wsparcia	Program

Instrukcje dotyczące tego dokumentu podane są ukrytym tekstem (niebieski tekst w ramkach):

Ukryty tekst nie jest wyświetlany w trybie czytania w programie Word. [Aby ukryć ten tekst, należy odznaczyć pole „ukryty tekst” w menu „Opcje” -> „Wyświetlanie”]

Zgodnie z domyślnymi ustawieniami tekst ukryty nie jest drukowany. W razie potrzeby również to ustawienie można zmienić w menu „Opcje” -> „Wyświetlanie”.

Jeśli dokument zostanie zapisany w formacie pdf (przy wykorzystaniu popularnych programów), tekst ukryty nie będzie widoczny.

Treść

1.	Podstawowe informacje	3
2.	Opis strategicznego Instrumentu Wsparcia	4
2.1	Postanowienia ogólne	4
2.2	Kontekst i relewantność	5
2.3	Hipoteza dotycząca wpływu / Cele	11
2.4	Strategia interwencji.....	13
2.5	Beneficjenci	16
2.6	Charakterystyka Komponentu Programu i ukierunkowanie regionalne.....	18
2.7	Ogólne informacje na temat Partnerów Szwajcarskich Instrumentu Wsparcia	18
2.8	Zrównoważony rozwój	19
2.9	Omówienie wstępnego budżetu	19
2.10	Inne kwestie strategiczne.....	19
3.	Przygotowanie Instrumentu Wsparcia	20
3.1	Kontekst.....	20
3.2	Proces przygotowania i dokumenty.....	20
3.3	Wniosek o przyznanie środków z Funduszu Przygotowania Instrumentu Wsparcia ...	21
4.	Opis Instrumentu Wsparcia Operacyjnego	22
4.1	Organizacja wnioskująca (Instytucja Realizująca).....	22
4.1.1	Informacje finansowe i kadrowe (wypełniane tylko w przypadku instytucji niepaństwowych).....	22
4.1.2	Struktury organizacyjne Instytucji Realizującej i Instrumentu Wsparcia	23
4.1.3	Zespół zarządzający Instrumentem Wsparcia	23
4.1.4	Doświadczenie w zarządzaniu programami i projektami.....	24
4.2	Szczegółowa strategia interwencji i działania.....	25
4.2.1	Szczegółowy opis działań i strategii interwencji.....	25
4.2.2	Szczegółowy opis procesu wyboru Komponentów Programu	26
4.2.3	Działania komunikacyjne	31
4.2.4	Szczegółowy harmonogram realizacji.....	32
4.3	Matryca logiczna.....	33
4.4	Partner Szwajcarski Instrumentu Wsparcia.....	45
4.5	Konsultacje z zainteresowanymi stronami.....	45
4.6	Wstępny budżet	45
4.6.1	Szczegółowy wstępny budżet.....	45
4.6.2	Wstępny plan wypłat	46
4.7	Analiza ryzyka i zarządzanie ryzykiem	47
4.8	Monitorowanie i sterowanie.....	51
4.9	Inne kwestie operacyjne	52
5.	Załączniki	52

1. Podstawowe informacje

Tytuł	Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast (DoT)
Rodzaj Instrumentu Wsparcia	Program
Cel(e)	Promowanie wzrostu gospodarczego i dialogu społecznego, zmniejszanie bezrobocia (wśród młodzieży)
	Zarządzanie migracją i wspieranie integracji. Wzrost bezpieczeństwa publicznego i ochrony
	Ochrona środowiska i klimatu
	Wzmocnienie systemów społecznych
	Zaangażowanie obywatelskie i przejrzystość
Obszary tematyczne	Kształcenie oraz szkolenie zawodowe i specjalistyczne
	Finansowanie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
	Wspieranie zarządzania migracją i promowanie działań integracyjnych
	Poprawa bezpieczeństwa publicznego
	Efektywność energetyczna i energia odnawialna
	Transport publiczny
	Gospodarka wodno-ściekowa
	Zarządzanie odpadami
	Ochrona przyrody i różnorodność biologiczna
	Zdrowie i pomoc społeczna
	Mniejszości i grupy w niekorzystnej sytuacji społecznej
	Zaangażowanie obywatelskie i przejrzystość
Planowany czas trwania [miesiące]	72
Wnioskowana pomoc finansowa Szwajcarii (CHF)	278,7 mln

Wnioskowana stawka współfinansowania przez Szwajcarię [%]	85
---	----

Nazwa Operatora Programu	Minister Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR)
--------------------------	--

Rodzaj podmiotu	Administracja krajowa
-----------------	-----------------------

Jeśli rodzaj podmiotu wskazano jako „Inny”, należy podać krótki opis	
--	--

Imię i nazwisko osoby kontaktowej	Maciej Aulak/Małgorzata Zalewska
-----------------------------------	----------------------------------

Stanowisko	Dyrektor/Zastępca dyrektora
------------	-----------------------------

Adres do korespondencji	Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, Polska
-------------------------	--------------------------------------

E-mail	Maciej.Aulak@mfi.pr.gov.pl / Malgorzata.Zalewska@mfi.pr.gov.pl
--------	--

Strona internetowa i media społecznościowe (jeśli istnieją)	https://www.gov.pl/web/funds-regional-policy
---	---

Nr telefonu	+48222737800	Telefon komórkowy	+48600838730/ +48609038805
-------------	--------------	-------------------	-------------------------------

Czy Instytucja Realizująca otrzymała wcześniej finansowanie w ramach Szwajcarskiej Pomocy Finansowej?	Tak ☒ Nie ☐
---	--

2. Opis strategicznego Instrumentu Wsparcia

2.1 Postanowienia ogólne

Program Rozwoju Miast (DoT) ma na celu przyczynienie się do zmniejszenia różnic gospodarczych i społecznych w Polsce poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców średnich

miast¹. Cel ten będzie realizowany poprzez finansowanie działań stanowiących indywidualną odpowiedź na zdiagnozowane wyzwania w różnych wymiarach funkcjonowania miast, ukierunkowanych na zaspokajanie potrzeb ich mieszkańców.

Program będzie skierowany do 139 polskich miast średniej wielkości, które zostały wskazane jako tracące funkcje społeczno-gospodarcze lub zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych (miasta, w których dystans rozwojowy ulega zwiększeniu), aby osiągnąć jak największe zmiany w tym zakresie, przy jednoczesnym zaspokojeniu określonych potrzeb w ramach poszczególnych miast. Program ma jasną strategię, dąży do wprowadzenia zmian systemowych, posiada potencjał instytucjonalny, szeroki zakres i spójne cele.

2.2 Kontekst i uzasadnienie

Kontekst Wsparcia

„**Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**”² (SOR) przyjęta przez Radę Ministrów w 2017 r. stanowi podstawę realizacji priorytetów w zakresie rozwoju w Polsce. W dokumencie tym wskazano 255 małych i średnich miast, spośród których Polska Akademia Nauk wskazała pierwotnie 122, a następnie 139³ jako najbardziej zagrożonych utratą funkcji społeczno-gospodarczych, a tym samym pogłębieniem dystansu rozwojowego. Spostrzeżenia te zostały następnie włączone do „**Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030**” (KSRR) promującej społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony rozwój. KSRR został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 17 września 2019 r., stanowiąc podstawowy dokument kształtujący politykę regionalną w Polsce do 2030 r. Strategia ta wskazała małe i średnie miasta jako jeden z obszarów strategicznej interwencji (OSI), który wymaga priorytetowej interwencji na poziomie krajowym ze względu na skumulowane negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze.

Główne problemy, z jakimi borykają się małe i średnie miasta w Polsce, związane są przede wszystkim z negatywnymi trendami demograficznymi dotyczącymi starzejącego się społeczeństwa i malejącej liczby mieszkańców, a także nieefektywną lokalną gospodarką czy słabo funkcjonującym rynkiem pracy. Istnieją również inne lokalne bariery wzrostu, takie jak: utrzymujące się ubóstwo, braki w podstawowej infrastrukturze, niewystarczające połączenia transportowe, ograniczenia w dostępności transportu i usług. W większości przypadków miasta te są oddalone od prężnych ośrodków miejskich, jakie znaleźć można w stolicach województw, i tym samym pozostają poza ich bezpośrednim pozytywnym wpływem. Nadal odgrywają one jednak ważną rolę w systemie osadniczym, ponieważ są ważnymi ośrodkami aktywności społecznej i gospodarczej na często zmarginalizowanych obszarach wiejskich i w ramach najmniejszych miast. Mogłyby one również posłużyć jako dźwignia do wyjścia z kryzysu.

Samorządy te często wykazują niewystarczającą aktywność i kompetencje w pozyskiwaniu funduszy i inwestorów. To połączenie negatywnych skutków sprawia, że miasta te doświadczają stagnacji lub niskiego tempa rozwoju. Pogłębiające się dysproporcje w zakresie rozwoju zaburzają również spójność terytorialną i destabilizują rozwój kraju. DoT jest zgodny z podejściem wskazanym w SOR: Cel II - Wrażliwy społecznie i regionalnie zrównoważony rozwój,

¹ We Wniosku Instrumentu Wsparcia terminy „miasta” i „miasteczka” używane są zamiennie.

² Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju na okres do 2020 roku (w tym perspektywa do 2030 roku)

³ Zwiększenie liczby polskich miast średnich, które zostały wskazane jako tracące funkcje społeczno-gospodarcze i zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych, miało miejsce w 2018 r., gdy opracowywano Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030, na podstawie aktualizacji danych dokonanej przez ekspertów z Polskiej Akademii Nauk.

Obszar: Zrównoważony rozwój regionalny: „Zrównoważony rozwój społeczny i regionalny to harmonijny rozwój całego kraju, wrażliwy na terytorialną różnorodność i jej atuty, a jednocześnie dbający o zapewnienie całemu społeczeństwu wysokiej jakości życia”. Takie podejście pokazuje, że miasta te wymagają konkretnego, dobrze ukierunkowanego wsparcia, aby uczynić je atrakcyjnym miejscem do życia i pracy, a tym samym przeciwdziałać negatywnym zjawiskom, które spowodowały ich niekorzystną sytuację. To pobudzi je do rozwoju i wzrostu, a w konsekwencji zapewni harmonijny rozwój całego kraju, zmniejszając różnice rozwojowe między polskimi subregionami.

Program DoT odpowiada na kluczowe problemy wynikające z wyżej wymienionych negatywnych czynników. Co więcej, wdrożenie Programu DoT przyczyni się również do osiągnięcia Celu 11 Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ, aby uczynić miasta „bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu”. Miasta muszą odpowiadać na wiele globalnych wyzwań, między innymi: trendy demograficzne, nierówności społeczne, ale także zmiany klimatu, zanieczyszczenie środowiska (w tym zanieczyszczenie powietrza), rosnące zużycie energii, kwestie mobilności czy emisję CO₂.

Patrząc na obecne potrzeby małych i średnich miast w Polsce, kwestie włączenia społecznego, a także łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich są bardzo istotne dla Programu.

Program wyciąga wnioski z Programu Rozwoju Lokalnego realizowanego z funduszy EOG i Norwegii w okresie 2014-2021 w obszarze podejścia strategicznego, dwóch etapów naboru wniosków, wsparcia ZMP i wymiaru współpracy dwustronnej.

Uzasadnienie proponowanych działań

Najważniejsze wyzwania związane są z negatywnymi **trendami demograficznymi**. Od początku lat 90. Polska doświadcza spowolnienia wzrostu demograficznego. Na koniec 2019 r. liczba ludności Polski wyniosła 38 382,6 tys. osób i była o 147,3 tys. (tj. 0,4%) niższa niż w 2010 r.

Tendencje depopulacyjne dotyczą całego terytorium Polski. Główny Urząd Statystyczny przewiduje, że w 2050 r. liczba ludności zmniejszy się o ok. 12%, w tym liczba osób w wieku produkcyjnym spadnie o ok. 20%. Zmniejszeniu populacji będzie towarzyszyć pogorszenie struktury wiekowej - ujemny przyrost naturalny i brak zastępowalności pokoleń. W 2035 r. liczba zgonów przewyższy liczbę urodzeń o 180 000. Jednym z głównych czynników wpływających na strukturę wiekową jest ciągle wydłużanie się życia ze względu na takie pozytywne zjawiska, jak zwiększony dobrobyt oraz poprawa opieki społecznej i zdrowotnej. Większość polskich gmin stanie w obliczu sytuacji, w której odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej przekroczy 20% w 2030 roku. W 2019 r. przyrost naturalny w Polsce był ujemny (-0,9‰), na najniższym poziomie od 2010 r. Ujemny przyrost naturalny odnotowano w 116 ze 139 polskich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. W 2019 r., po raz pierwszy od 2010 r., udział osób w wieku poprodukcyjnym w całkowitej populacji we wszystkich regionach poziomu NUTS 2 przekroczył 20,0%. W 124 ze 139 miast zagrożonych utratą funkcji społeczno-gospodarczych udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności był wyższy niż średnia krajowa. W 2020 r. niekorzystne trendy demograficzne pogłębiła również pandemia. W latach 2011-2020 liczba ludności Polski zmniejszyła się o 273,4 tys., z czego ponad 40% tej wartości stanowił spadek odnotowany w 2020 roku.

Wzrost liczby osób starszych czyni z nich ważną grupę konsumentów o specyficznych potrzebach i wymaga wprowadzenia w przestrzeni miasta rozwiązań i usług, które zwiększą ich udział w życiu społecznym. Powinno to obejmować dostępność architektoniczną i informacyjną

(umiejętności informatyczne) lub integrację międzypokoleniową, a także dostęp do opieki i usług zdrowotnych. Jest to ważny element realizacji postulatu włączenia społecznego.

Depopulacja w małych i średnich miastach polegała głównie na odpływie mieszkańców do dużych miast lub emigracji za granicę, gdzie możliwości zarobkowe są bardziej atrakcyjne. Dotyczy to zwłaszcza młodych, wykształconych osób w wieku produkcyjnym. Sytuację wydaje się stopniowo łagodzić imigracja do Polski, jednak jej skala nie przewyższy prognozowanej depopulacji. W rezultacie niektóre miasta staną w obliczu utraty potencjału intelektualnego, co jeszcze bardziej zmniejszy ich możliwości rozwoju.

Dodatkowo w miastach średniej wielkości obserwuje się **proces suburbanizacji** spowodowany przemieszczaniem się ludności z obszarów miejskich na przedmieścia, charakteryzujący się niekontrolowanym rozprzestrzenianiem się miast, co pociąga za sobą zwiększone koszty społeczne i środowiskowe, a także koszty zapewnienia niezbędnej infrastruktury i usług dla nowo wybudowanych domów i mieszkań. Pogłębi to dodatkowo problem starzejącego się społeczeństwa, gdyż spotęguje trudną sytuację osób starszych, które będą mieszkały z dala od ośrodków świadczących usługi opieki.

Niekorzystne zmiany demograficzne prowadzą również do **transformacji struktury gospodarki**, pociągając za sobą wysokie zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną i opiekę społeczną, co bez działań uwzględniających nową strukturę rynku i niską konkurencyjność lokalnych gospodarek prowadzić będzie do dalszego pogorszenia sytuacji społeczno-gospodarczej małych i średnich miast. Kolejnym negatywnym czynnikiem gospodarczym jest rozpad tradycyjnych lokalnych gałęzi przemysłu i niski poziom przedsiębiorczości w porównaniu z innymi ośrodkami miejskimi oraz spadek podaży pracy lub niewystarczający poziom inwestycji.

Tendencje te były szczególnie widoczne w kontekście ogólnie dobrej sytuacji polskiej gospodarki, charakteryzującej się tempem wzrostu PKB wynoszącym ponad 3% w latach 2014-2017, 4,8% w 2017 r. i 5,1% w 2018 r. W 2019 r. tempo wzrostu PKB spadło do 4,7%. Jednak wzrost ten generowany jest głównie przez duże miasta i ich obszary metropolitalne, co wynika z powszechnej tendencji do koncentracji zasobów i potencjału w dużych ośrodkach, podczas gdy małe i średnie miasta doświadczają relatywnie niewielkiego wzrostu gospodarczego. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę drastyczny spadek PKB w 2020 r. spowodowany sytuacją pandemiczną. W całym 2020 r. wzrost gospodarczy w porównaniu z 2019 r. wyniósł -2,2%. Skutkuje to znacznym i postępującym osłabieniem bazy ekonomiczno-finansowej samorządów, co może prowadzić do pogorszenia warunków prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania oraz dalszych dysproporcji między miastami, a także większego dystansu rozwojowego w stosunku do dużych aglomeracji. W 2021 r. odnotowano wzrost PKB na poziomie 5,9%. Jednak wysoka inflacja w 2022 r. (październik 2022 r. - 17,9%) nadal stanowi duże zagrożenie dla gospodarki.

Dlatego tak ważne jest **rozpoznanie/identyfikacja lokalnych potencjałów** opartych na rodzimym kapitale i lokalnych firmach i na tym gruncie budowanie wzrostu produktywności i innowacyjności. Proces koncentracji na określonych specjalizacjach może być użyteczny, zapewniając efekt synergii dla lokalnych gospodarek, w tym stymulując rynek pracy. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze można również osiągnąć poprzez **odbudowę bazy gospodarczej** tych miast i wzmocnienie ich roli jako ośrodków aktywności społecznej i gospodarczej poprzez **rozwój przedsiębiorczości i inwestycji**.

Choć ogólna sytuacja na rynku pracy w Polsce jest pozytywna (stopa bezrobocia rejestrowanego w listopadzie 2022 r. wyniosła 5,1%), to proces przestrzennej koncentracji bezrobocia obserwowany był na obszarach słabiej rozwiniętych, o mniejszym popycie na pracę. Mniej

korzystna sytuacja na rynku pracy w miastach średniej wielkości jest jedną z głównych przyczyn ich trudnej sytuacji - oznacza to konieczność zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców i atrakcyjności miejsc pracy.

Efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału ludzkiego, a także wzmocnienie jego potencjału jest konieczne, aby zmniejszyć rozdzźwięk między popytem a podażą na rynku pracy. Poprawa jakości kapitału ludzkiego polega na kształtowaniu postaw przedsiębiorczych i proinnowacyjnych, promowaniu wiedzy na temat wdrażania innowacji w firmach i zarządzania procesem innowacji. Szansy można upatrywać także w umiejętnym wykorzystaniu potencjału związanego ze wzrostem liczby osób w wieku emerytalnym.

Sektor edukacji powinien również przejść transformację nie tylko ze względu na zmniejszenie liczby dzieci, ale także ze względu na zmianę popytu na pewne umiejętności na rynku pracy. W tym kontekście szczególnie ważne jest zapewnienie aktywnego zaangażowania lokalnych firm w proces kształcenia zawodowego, w tym współpracy w zakresie kształcenia dualnego (tzn. wprowadzenie wymogu odbycia praktyk zawodowych w firmach do programu edukacji) czy takiego zorganizowania szkolnictwa, żeby odpowiadało ono na potrzeby określonego przedsiębiorstwa istotnego na lokalnym rynku. Najważniejsza w tym obszarze wydaje się aktywizacja zawodowa osób młodych oraz wzmocnienie współpracy pomiędzy systemem edukacji a rynkiem pracy.

Pandemia COVID-19 uwypukliła również potrzebę intensyfikacji działań w zakresie systemowego rozwoju **kompetencji cyfrowych** wszystkich grup społecznych, w tym w szczególności przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych.

Wyzwania związane ze środowiskiem mają bezpośrednie przełożenie na jakość życia w miastach średniej wielkości, które muszą uwzględnić prognozowane zmiany klimatyczne w swoich celach rozwojowych. Koncentracja różnych działań i funkcji w miastach wiąże się również z kumulacją problemów środowiskowych, takich jak pogarszająca się jakość powietrza, rosnąca ilość odpadów czy wysoki poziom hałasu. Miasta są również bardzo narażone na negatywne skutki zmian klimatu, takie jak ekstremalne zjawiska pogodowe, tj. wysokie temperatury, fale upałów lub ulewne deszcze, powodzie i susze, wiatry, co stanowi bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, ich sytuacji mieszkaniowej i infrastruktury miejskiej. Ważny jest również problem niedoboru wody.

Aby odbudować bazę ekonomiczną średnich miast i wzmocnić ich rolę, konieczne jest **rozwiązanie problemów środowiskowych**, na które miasta są coraz bardziej narażone, w tym zwłaszcza poprzez dostosowanie się do zmian klimatycznych i przeciwdziałanie ich negatywnym skutkom.

Niestety, powietrze w Polsce należy do najbardziej zanieczyszczonych w Europie, co jest głównie spowodowane niską jakością węgla używanego w budownictwie mieszkaniowym, niskim standardem energetycznym budynków i niską jakością lokalnych kotłów i pieców domowych, nadmiernym transportem i dużym natężeniem ruchu, zwłaszcza w centrach miast. Najpoważniejszym problemem jest stężenie PM10, PM 2,5 i benzopirenu. Jak wskazują dane z raportu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, określone prawem normy stężeń pyłu PM10 zostały przekroczone na 90% terytorium Polski. Według Europejskiej Agencji Środowiska każdego roku ok. 45 000 polskich obywateli umiera przedwcześnie z powodu zanieczyszczenia powietrza, co plasuje Polskę na drugim miejscu w europejskim rankingu (2014 rok). Jeśli chodzi o emisję CO₂, według Eurostatu (2016) Polska zajęła 11 miejsce wśród krajów UE. Dlatego też eliminacja tak zwanej „niskiej emisji” jest jednym z głównych wyzwań, które należy przezwyciężyć.

Z tego powodu główne działania powinny koncentrować się na zmniejszeniu zużycia energii w miastach i ograniczeniu presji na środowisko naturalne, co może mieć stymulujący wpływ na lokalną gospodarkę i atrakcyjność miast, np. poprzez rozwój obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, zważywszy na ich duży potencjał zdrowotny. Środki te należy prowadzić w połączeniu z działaniami mającymi na celu zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), w szczególności z poszanowaniem lokalnego potencjału obszaru, i wdrożenie gospodarowania odpadami opartego na zasadach gospodarki o obiegu zamkniętym, która nadal w Polsce cieszy się niewielką popularnością. Należy również wspierać działania mające na celu **dostosowanie do skutków zmian klimatu**, w tym ochronę i rozwój terenów zielonych w miastach, a także rozwiązania w zakresie gospodarki wodnej (zielona i niebieska infrastruktura). Promowanie świadomości ekologicznej w zakresie dobrej jakości powietrza sprzyjającej zdrowiu ludzkiemu również jest istotne i zwiększa presję społeczną na władze miasta, aby przeprowadzić transformację energetyczną.

Należy podkreślić, że założenia Programu opierają się na danych dostępnych przed **globalnym kryzysem migracyjnym spowodowanym** agresją Rosji na Ukrainę i nadal trudno jest przewidzieć wpływ tej sytuacji na obecne i przyszłe wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Można mieć jednak pewność, że stan obszarów problematycznych, takich jak średnie miasta, które są mniej stabilne, a tym samym szczególnie wrażliwe i bardziej podatne na negatywne skutki wojny, będzie się pogarszał, a w konsekwencji będzie wymagał nawet większej liczby interwencji, które pomogą odwrócić negatywne trendy ich dotykające.

Jednym ze skutków rosyjskiej agresji na Ukrainę jest trwający kryzys energetyczny. Miasta z jednej strony borykają się z dramatycznie rosnącymi kosztami eksploatacji obiektów i sieci użyteczności publicznej, a z drugiej strony stoją przed koniecznością zaspokojenia potrzeb poszczególnych członków lokalnych społeczności. Co więcej, gwałtowny wzrost cen energii spowodował, że polskie miasta mają ogromne problemy z rozstrzygnięciem przetargów na dostawę energii. Dlatego ważne będzie podjęcie działań mających na celu zmniejszenie skutków kryzysu energetycznego, np. związanych z transformacją energetyczną.

Uzasadnienie wsparcia doradczego dla dotkniętych miast

Zapewnienie administracji lepszych możliwości zarządzania rozwojem jest jednym z celów KSRR realizującym zasadę rozwoju zrównoważonego regionalnie. Zgodnie z tym modelem nacisk kładziony jest na wsparcie słabszych gospodarczo terytoriów, które zmagają się z niskim potencjałem rozwojowym. W ramach KSRR dużą wagę przywiązuje się również do podnoszenia kompetencji w ramach administracji publicznej, m.in. poprzez wsparcie doradcze dla samorządów, aby doprowadzić do poprawy planowania strategicznego na poziomie lokalnym, oraz opracowanie projektów strategicznych lub zintegrowanych pakietów działań. Program DoT przyczyni się do realizacji tych celów, jako że doprowadzi on do poprawy kompetencji administracji lokalnej, dzięki czemu możliwe będzie zwiększenie wydajności i skuteczności jednostek samorządowych w realizacji polityk publicznych. Miasta otrzymają wsparcie doradcze ze strony Związku Miast Polskich (ZMP), będącej instytucją z bogatym doświadczeniem i głęboko zakorzenioną w środowisku samorządowym. Wsparcie to polega nie tylko na diagnozowaniu lokalnej sytuacji społeczno-gospodarczej i przygotowywaniu kompleksowych planów rozwoju lokalnego. Pomoc ta ma wyjątkowy charakter, jako że przyczynia się do budowania kompetencji i opartego na nich poczucia odpowiedzialności pracowników samorządowych za aktywne zarządzanie procesem rozwoju. Miasta średniej wielkości, które tracą swoje funkcje społeczne i gospodarcze, nie są w stanie zapewnić sobie niezbędnego profesjonalnego doradztwa strategicznego, ponieważ wszystkie ich zasoby są zaangażowane w codzienne zarządzanie miastem i zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców. Ich trudna sytuacja sprawia, że często nie są w stanie sięgnąć po zewnętrzne środki finansowe, by poprawić swoją

sytuację i konkurować z lepiej rozwiniętymi ośrodkami miejskimi. Dlatego tylko ukierunkowana interwencja może pomóc im poradzić sobie ze stagnacją. Szczególnie cenna jest istotna pomoc finansowa połączona z dodatkową zachętą w postaci transferu wiedzy, która trwale zwiększa możliwości miasta w zakresie przygotowania wielopłaszczyznowych i zintegrowanych projektów rozwojowych, a nie tylko fragmentarycznych przedsięwzięć, które nie realizują żadnej kompleksowej wizji rozwoju.

Co więcej, DoT, dzięki tej wyjątkowej właściwości, już za pomocą jednej interwencji pokaże miastom, jak ważny jest proces planowania, przygotowania i wdrażania. Takie zintegrowane podejście do procesu rozwoju jest najbardziej pragmatyczne i gwarantuje sukces w dłuższej perspektywie.

Program DoT opiera się na doświadczeniach Programu Rozwoju Lokalnego finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021. Programy te są ze sobą komplementarne, biorąc pod uwagę różne ramy czasowe ich realizacji. Wsparcie dla miast udzielane w ramach Programu Rozwoju Lokalnego potrwa do końca kwietnia 2024 r., natomiast polsko-szwajcarski Program DoT rozpocznie świadczenie usług edukacyjnych dla miast na przełomie 2023 i 2024 r. wraz z naborem wniosków. Ponadto w zakresie finansowanych działań można będzie zaobserwować komplementarność i synergję, ponieważ Program DoT - w przeciwieństwie do Programu Rozwoju Lokalnego, przewiduje realizację szerszego katalogu instrumentów, biorąc pod uwagę, że również interwencje stanowiące pomoc publiczną będą mogły być realizowane.

Jeśli chodzi o inne źródła finansowania, synergję i komplementarność gwarantować będzie kompleksowość wsparcia oferowanego miastom tracącym swoje funkcje społeczne i gospodarcze. Inicjatywy otrzymujące finansowanie obejmować będą zarówno działania miękkie, jak i infrastrukturalne, odpowiadając na zidentyfikowane wyzwania w sposób kompleksowy i wielowymiarowy. W przypadku funduszy UE w ramach programów regionalnych skierowanych do jednostek samorządu terytorialnego, w tym miast średniej wielkości, interwencje charakteryzują się co do zasady podejściem jednosektorowym, w którym finansuje się konkretne rodzaje inwestycji lub działań miękkich.

Jakkolwiek prowadzonych jest kilka programów finansowania skierowanych do średnich miast, w tym tych, które tracą funkcje społeczne i gospodarcze, zważywszy że stanowią one obszary strategicznych interwencji, jedynie Program Rozwoju Lokalnego i DoT oferują kompleksowe wsparcie, inteligentnie łącząc wsparcie doradcze i budowanie potencjału z dofinansowaniem na konkretne przedsięwzięcia rozwojowe. Takie kompleksowe wsparcie ma unikalny charakter umożliwiający finansowanie dużych projektów, których rezultatem będą zauważalne zmiany w funkcjonowaniu miast, co pozwoli im rozwijać się zgodnie z ich priorytetami i potencjałem. Ponadto, w ramach DoT oferowane jest finansowanie w kwocie do 100%, co jest szansą dla samorządów lokalnych należących do tej grupy, gdyż większość z nich nie jest w stanie pokryć kosztów podstawowych usług dla mieszkańców i nie ma wystarczających rezerw finansowych, aby przeprowadzić dodatkowe projekty rozwojowe.

Miasta, które zdobędą wiedzę i umiejętności przekazane im przez ekspertów ZMP, a także doświadczenie w przygotowywaniu Planów Rozwoju Lokalnego i wdrażania komponentów programu, zwiększą swoje zdolności instytucjonalne w zakresie przygotowywania wniosków i wdrażania projektów finansowanych ze środków UE i z innych źródeł. Dokumentacja opracowana przez miasta będzie również stanowić cenny czynnik stymulujący i napędowy w poszukiwaniu źródeł finansowania dla działań rozwojowych. W związku z tym wsparcie z DoT zachęci uczestniczące miasta do ubiegania się o fundusze unijne i krajowe, które posłużą do przeprowadzenia strategicznych interwencji.

2.3 Hipoteza dotycząca wpływu / Cele

Ogólnym celem programu DoT jest **zmniejszenie nierówności gospodarczych i społecznych w ramach polskich gmin średniej wielkości i pomiędzy takimi gminami**. Ta hipoteza wpływu ma charakter prognostyczny, zaś jej weryfikacja wykracza poza zakres zarządzania Instrumentem Wsparcia i zależy głównie od informacji uzyskanych przez krajowy system monitorowania w dłuższej perspektywie czasowej lub wyników przyszłych wspólnych ocen. Jeśli wesprzemy średniej wielkości polskie gminy zagrożone utratą funkcji gospodarczych i społecznych, to w dłuższej perspektywie poprawią one swój potencjał, ponieważ otrzymają zachętę do rozwoju.

Cele Programu DoT mają w równym stopniu uwzględniać możliwość osiągnięcia zamierzonych efektów, jak i aktualne wyzwania rozwojowe, przez którymi stoją średnie miasta w Polsce, znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej lub stojące w obliczu takiego zagrożenia, wymagając pilnego i skoncentrowanego wsparcia. Realizacja celów Programu w wybranych miastach średniej wielkości wpłynie na ogólne warunki rozwoju, w tym warunki życia ludności i potencjał instytucji, które zaangażowane są na rzecz tworzenia rozwoju. Wsparcia ze strony partnerów szwajcarskich, przede wszystkim miast w trakcie realizacji projektów, przyczyni się do zmiany jakościowej w prowadzeniu działań rozwojowych w miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze, w tym ze względu na możliwość zdobycia doświadczenia dzięki współpracy dwustronnej.

Opracowano dwa potencjalne rezultaty działań podjętych w ramach komponentów Programu.

Rezultat 1 Poprawa jakości życia w wybranych polskich gminach średniej wielkości.

Jeśli będziemy wspierać wybrane gminy w realizacji dobrze określonych celów, jakość życia w tych gminach poprawi się, ponieważ strategiczne inwestycje i działania w zakresie budowania potencjału poprawią warunki życia w perspektywie długoterminowej.

Poprawa jakości życia w wybranych polskich gminach średniej wielkości może nastąpić dzięki inwestycjom przeprowadzonym w wybranych miastach. Jednak same inwestycje nie oferują tak dużego potencjału trwałej zmiany, jak wzmocnienie instytucjonalne władz samorządowych i pracowników. Lepsze umiejętności w zakresie zarządzania i planowania strategicznego pozwolą na kontynuowanie obecnych i podjęcie nowych działań w celu poprawy jakości życia w ich miastach. Tym samym do zmiany dojdzie dzięki obu rodzajom komponentów Programu: komponentowi doradczemu realizowanemu przez ZMP oraz programom rozwojowym realizowanym przez miasta.

Jak określono w rozdziale 2.2., zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 należy stale zwiększać potencjał administracji publicznej w zakresie zarządzania rozwojem na szczeblu lokalnym, zwłaszcza na obszarach opóźnionych w rozwoju. Ze względu na liczne dysfunkcje i niedobory (m.in. spowodowane brakiem wyszkolonych pracowników), ZMP zapewni w fazie przygotowawczej 1 (etap 1) daleko idące wsparcie zmierzające do zwiększenia potencjału administracji samorządowej w tworzeniu rozwoju w grupie docelowej 139 miast średniej wielkości tracących swoje funkcje społeczno-gospodarcze. Na przełomie 2023 i 2024 r., w momencie rozpoczęcia naboru wniosków, podjęte zostaną pierwsze działania edukacyjne prowadzone przez ekspertów ZMP. Będą one wspierać administrację miast w przygotowaniu dokumentacji na potrzeby naboru wniosków. Korzystając z takich form wsparcia, jak indywidualne konsultacje, warsztaty na miejscu, warsztaty online, ogólnopolska konferencja,

biuletyny elektroniczne, strona internetowa, przekazana zostanie wiedza na temat korzystania z metod i narzędzi zintegrowanego planowania rozwoju. Wszystkie chętne jednostki samorządu terytorialnego odniosą korzyści ze szkoleń i upowszechniania wiedzy, m.in. dzięki zorganizowaniu kilku edycji Forum Rozwoju Lokalnego podczas Etapu 2, kiedy złożone wnioski będą oceniane przez ekspertów zewnętrznych. W określonych działaniach uczestniczyć będą również lokalne zainteresowane strony i partnerzy projektu oraz partnerzy dwustronni - szwajcarskie miasta, które wyrażą wstępne zainteresowanie udziałem w programie.

Podjęte działania doprowadzą do opracowania Planów Rozwoju Lokalnego lub aktualizacji strategicznych dokumentów rozwojowych w miejscowościach, które wyraziły zainteresowanie DoT, oraz upowszechnią wiedzę na temat narzędzi wykorzystywanych w procesie diagnozowania lokalnej sytuacji społeczno-gospodarczej (np. Monitor Rozwoju Lokalnego, jedno z narzędzi badań społecznych) wśród wszystkich miejscowości uczestniczących w fazie przygotowawczej.

Poznane metody pracy (związane z analizą danych, diagnozą społeczno-gospodarczą, planowaniem, konsultacjami z zainteresowanymi stronami i mieszkańcami) oraz poznane narzędzia zwiększą możliwości jednostek samorządu terytorialnego w kreowaniu i zarządzaniu rozwojem w przyszłości. Miasta średnie tracące swoje funkcje według Roczego Raportu Regionalnego 2022, który monitoruje realizację Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, wykorzystują fundusze unijne na poziomie 35,3% dostępnych środków finansowych ogółem. Zwiększenie zdolności analitycznych i planistycznych poprawi jakość projektów. Dzięki programowi DoT pracownicy zakwalifikowanych miast zwiększą swoją wiedzę na temat metod planowania rozwoju lokalnego, przejdą szkolenia (głównie „learning by doing”) oraz będą mieli możliwość wymiany praktyk z polskimi i szwajcarskimi partnerami. Ważnym elementem zwiększania zdolności instytucjonalnych jest dzielenie się wiedzą i doświadczeniem poprzez uczestnictwo w sieciach wymiany doświadczeń.

Zdolności uzyskane w powyższy sposób umożliwią realizację przyszłych działań mających na celu osiągnięcie rozwoju na poziomie lokalnym.

W ramach drugiego etapu ok. 15 wybranych miast będzie dalej pracować nad wnioskiem i przygotuje całościową propozycję komponentu programu, gwarantując projekt wysokiej jakości, który będzie gotowy do realizacji. Z pomocą doradców ZMP - sektorowych i strategicznych - pracownicy wybranych miast przeprowadzą wstępne analizy wykonalności i opłacalności. Zastosowane metody wsparcia obejmują doradztwo ze strony wysokiej rangi ekspertów, internetowe seminaria tematyczne, publikacje w mediach tradycyjnych i elektronicznych, kontakt z partnerami szwajcarskimi.

Wreszcie, poprawa warunków życia mieszkańców średnich miast osiągnięta zostanie w ramach działań podjętych w etapie 3, który przewiduje równoległą realizację obu komponentów programu: wsparcia technicznego świadczonego przez ZMP i działań rozwojowych w miastach. Wszystkie miasta, które zostały wybrane do etapu 3 (około 15), otrzymają stałe bezpośrednie wsparcie od zespołu ZMP - doradców miejskich, ekspertów sektorowych i doradców strategicznych. Pomoc doradcza będzie koncentrować się na właściwej realizacji projektu, wsparciu w zarządzaniu strategicznym i komunikacji wewnętrznej, właściwej obsłudze zamówień publicznych i budowaniu wysokiej jakości kontaktów z lokalnymi zainteresowanymi stronami. Dzięki temu podejściu, we współpracy z zainteresowanymi stronami, możliwe będzie wzmocnienie zdolności instytucjonalnych miast do realizowania złożonych, zintegrowanych programów rozwoju i poprawy świadczenia usług dla obywateli.

Działania na rzecz rozwoju w miastach oparte na inwestycjach w dwunastu obszarach tematycznych w ramach pięciu celów Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy pozwolą m.in. na:

- Poprawę jakości szkoleń zawodowych
- Zwiększenie liczby osób przeszkolonych zawodowo
- Wsparcie dla MŚP
- Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych
- Produkowanie więcej energii ze źródeł odnawialnych
- Zwiększenie udziału pasażerów podróżujących niskoemisyjnym transportem publicznym
- Zwiększenie liczby osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę lub oczyszczania ścieków
- Poprawę systemu zarządzania odpadami
- Poprawę dostępu ludności do terenów zielonych lub infrastruktury
- Poprawę usług ochrony zdrowia i satysfakcji pacjentów
- Poprawę integracji społecznej osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i migrantów
- Zwiększenie zaangażowania obywatelskiego na poziomie lokalnym

Ulepszenia na powyższych obszarach dzięki zrealizowanym inwestycjom przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców miast.

Rezultat 2 Wzmocniona współpraca między beneficjentami a podmiotami z państwam-darczyńcy, które uczestniczą w Komponentach Programu.

Jeśli będziemy wspierać partnerstwa w ramach komponentów programu, wówczas dojdzie do wzmocnienia współpracy dwustronnej między polskimi gminami a podmiotami z państwam-darczyńcy, ponieważ będą one miały szansę na wymianę doświadczeń i opracowywania działań istotnych dla obu stron.

Program DoT będzie wyjątkową okazją do współpracy pomiędzy polskimi i szwajcarskimi miastami. Owa dwustronność przyjmie również postać wymiany wiedzy i doświadczenia poprzez tworzenie sieci kontaktów i wizyty studyjne. Współpraca pozwoli na zdobycie doświadczeń i przełożenie ich na praktykę polskich jednostek samorządu terytorialnego, co przyczyni się do zwiększenia potencjału administracyjnego polskich miast.

Do pomiaru skuteczności podejmowanych działań wykorzystywane będą wskaźniki jakościowe i ilościowe:

- Poziom zaufania między współpracującymi podmiotami
- Poziom zadowolenia z partnerstwa
- Liczba podjętych działań partnerskich
- Liczba projektów, w których podjęto współpracę
- Liczba szkoleń współorganizowanych przez partnerów.

2.4 Strategia interwencji

Program koncentruje się na wsparciu grupy ok. 15 miast spośród 139 średnich polskich miast, które na potrzeby realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju określono jako

zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych. Miasta będące beneficjentami wsparcia zostaną wybrane w drodze procedury konkurencyjnej. Miasta, w oparciu o strategiczne plany rozwojowe i inwestycyjne, otrzymają wsparcie w postaci profesjonalnego doradztwa połączonego z dofinansowaniem przeznaczonym na inwestycje strukturalne i niestructuralne w priorytetowych obszarach tematycznych określonych w Szwajcarsko-Polskim Programie Współpracy.

Program DoT będzie składał się z dwóch rodzajów komponentów:

- Komponentu predefiniowanego realizowanego przez Związek Miast Polskich (ZMP) - Wsparcie w efektywnym wykorzystaniu Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SoT);
- Komponentów realizowanych przez Miasta.

Program proponuje ukierunkowaną, relewantną i kompleksową interwencję, co oznacza, że wsparcie będzie poprzedzone dokładną oceną potrzeb miast i odpowiednio dostosowane do ich cech i możliwości. W szczególnych przypadkach działania można również rozszerzyć na obszary funkcjonalnie powiązane⁴ z miastami (miejskie obszary funkcjonalne), co wzmocni efekt interwencji. Miasto i sąsiadujące z nim gminy, tworzące obszar powiązany funkcjonalnie, mogą - deklarując wolę wzajemnej współpracy - wspólnie opracować plan rozwoju lokalnego i wspólnie wdrażać komponent lub podkomponenty Programu w nim zawarte. W ten sposób upowszechniać się będzie model partnerstwa i współpracy, dzięki któremu samorządy dostrzegą wspólne potencjały rozwojowe i będą poszukiwać rozwiązań wspólnych problemów.

Interwencja będzie realizowana zgodnie z poniższym harmonogramem:

Tabela 2:

		Harmonogram Programu DoT																							
		2023				2024				2025				2026				2027				2028			
		I Q	II Q	III Q	IV Q	I Q	II Q	III Q	IV Q	I Q	II Q	III Q	IV Q	I Q	II Q	III Q	IV Q	I Q	II Q	III Q	IV Q	I Q	II Q		
		31 miesięcy								39 + 3 miesięcy															
		DoT - wybór 15 miast - do momentu podpisania formalnych umów										DoT - wdrożenie komponentów Programu w 15 miastach						rozliczenie							
		Etap 1			Etap 2			Etap 3																	
		6 miesięcy		9 miesięcy		6 miesięcy		6 miesięcy		4 miesięcy		39 miesięcy										3 miesięcy			
Operator Programu (OP) DoT i miasta		Przygotowania do ogłoszenia naboru wniosków		Etap 1: Ogłoszenie naboru wniosków do Etapu 1 i czas na przygotowanie wniosków przez miasta (ok. 100 miast)		Etap 2: Ocena i wstępna selekcja wniosków przez OP		Etap 1: Uszczegółowienie zestawu działań zaplanowanych do realizacji przez 15 miast		Etap 2: Zatwierdzenie wniosków przez OP, uzyskanie akceptacji Komitetu Sterującego		Realizacja projektów i planowanych działań przez 15 miast										rozliczenie komponentów w odniesieniu do miast			

Jedną z głównych funkcji ZMP jest koordynacja interesów reprezentacji polskich miast w procesie dialogu politycznego, zważywszy że przedstawiciel ZMP jest sekretarzem grupy samorządowej w Komisji Wspólnej i wraz z sekretarzem rządu centralnego ustala porządek comiesięcznych posiedzeń plenarnych. Jednocześnie 10 stałych komitetów sektorowych w Komisji Wspólnej, których członkami są przedstawiciele Zarządu ZMP, działa na bieżąco i przedstawia rekomendacje członkom posiedzenia plenarnego. Przedstawiciele ZMP biorą również udział

⁴ Powiązania funkcjonalne to daleko idące powiązania strukturalno-przestrzenne, społeczno-gospodarcze, infrastrukturalne lub inne, które określają potencjał terytorialny – charakter, dynamikę, szanse i możliwości rozwoju danego terytorium. Identyfikacja powiązań funkcjonalnych służy lepszemu przypisaniu działań rozwojowych i bardziej efektywnemu wykorzystaniu dostępnych zasobów materialnych i niematerialnych.

w pracach komisji sejmowych zajmujących się aktami prawnymi istotnymi dla funkcjonowania samorządu terytorialnego. W oparciu o deklaracje ZMP – formalne stanowiska wnoszone do rozmów z rządem są w pierwszej kolejności zatwierdzane przez cały zarząd Związku, w związku z czym taka wymiana stanowi solidną formę konsultacji z zainteresowanymi stronami. W związku z tym udział ZMP jako kluczowego realizatora SoT zapewni DoT szerokie możliwości, aby ważne ustalenia lub kwestię przenieść na poziom konsultacji międzyrządowych. Z drugiej strony, samo MFiPR będzie traktować program DoT jako ważne źródło informacji o tym, jakie zmiany prawne i regulacyjne Ministerstwo powinno inicjować, najpierw w formie konsultacji wewnętrznych, a po ich akceptacji - poprzez wdrożenie do systemu prawnego. W związku z tym osadzenie programu DoT w takim środowisku instytucjonalnym powinno przełożyć się na prowadzenie „dialogu politycznego”.

Komponenty Programu (ok. 15) stanowiące pomoc finansową dla poszczególnych miast zostaną wyłonione w drodze naboru wniosków organizowanego przez Operatora Programu - Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej pełniącego jednocześnie funkcję Krajowej Instytucji Koordynującej, po zawarciu Umowy Instrumentu Wsparcia.

Miasta opracują komponenty w oparciu o listę kwalifikujących się obszarów tematycznych, wybierając te, które są najbardziej odpowiednie i istotne dla ich priorytetów rozwojowych, oraz biorąc pod uwagę proporcje finansowania między SECO i SDC, określone w Umowie Ramowej. Dzięki realizowanym działaniom Komponenty Programu przełożą się na produkty Programu DoT i przyczynią się do osiągnięcia określonych rezultatów.

Predefiniowany Komponent Programu - SoT - obejmować będzie przede wszystkim organizację wsparcia doradczego dla miast wybranych w I etapie naboru wniosków. Ponadto przewiduje się, że ZMP może również prowadzić warsztaty dla miast, aby przygotować miasta do złożenia wniosku w etapie 1. W związku z tym wsparcie doradcze będzie świadczone od początku realizacji DoT, w procesie przygotowywania wniosków Kompletnych Komponentów Programu, a także w procesie realizacji wybranych podkomponentów. Predefiniowany Komponent będzie realizowany we współpracy z Partnerem Szwajcarskim Instrumentu Wsparcia, który zostanie wskazany przez stronę szwajcarską.

Program DoT będzie realizowany zgodnie z zasadami wymienionymi w art. 2.3 Regulacji. Proces wyboru będzie oparty na uczciwej i otwartej konkurencji między miastami i będzie zgodny z takimi zasadami, jak dobre zarządzanie, przejrzystość, równość, wydajność i brak tolerancji dla korupcji, a także zostanie przeprowadzany w sposób zapobiegający konfliktowi interesów.

Opis organizacji partnerskich / operatorów komponentów i ich ról

Operatorzy komponentów zostaną wybrani z grupy 139 średnich miast tracących funkcje gospodarcze. Są to miasta powyżej 20 tys. mieszkańców, z wyłączeniem miast wojewódzkich, oraz mniejsze miasta, liczące od 15 tys. do 20 tys. mieszkańców, będące stolicami powiatów. Kategoria miast średnich obejmuje miasta różnej wielkości, które tracą funkcje w następujących obszarach: kontrola gospodarcza, przemysł, turystyka, handel, kultura, dostęp do szkolnictwa wyższego i ryzyko wyludnienia.

Podstawą do zakwalifikowania miast tej kategorii do obszarów interwencji strategicznych były analizy przygotowane na podstawie Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Analizy te wskazały, że niektóre miasta średniej wielkości (często jednofunkcyjne), w tym były miasta wojewódzkie, doświadczają regresu w rozwoju społeczno-gospodarczym. Ich pozycja społeczno-gospodarcza stopniowo słabnie ze względu na problemy rozwojowe związane ze spadkiem liczby ludności (zwłaszcza wykształconej, w wieku produkcyjnym), starzeniem się społeczeństwa, niedopasowaniem podaży do popytu na rynku pracy, osłabieniem bazy

ekonomicznej i budżetowej samorządów lokalnych oraz niewystarczającą dostępnością transportową (w tym w zakresie połączeń transportu publicznego z innymi miastami i regionami). Problemy te grożą dalszym pogorszeniem warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Dlatego też miasta te zostały wskazane jako obszary, do których w pierwszej kolejności należy skierować interwencję publiczną.

Operatorem Komponentu SoT będzie Związek Miast Polskich. ZMP jest instytucją zrzeszającą wysoko wykwalifikowanych ekspertów mających doświadczenie w dziedzinie rozwoju lokalnego i posiadających rozległe kompetencje, możliwości i sieci kontaktów. Związek jest silną i skuteczną ogólnokrajową organizacją samorządów lokalnych zrzeszającą miasta o wspólnych celach. ZMP skutecznie wspiera polskie miasta w ich dążeniach do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz upowszechnia dobre praktyki w zakresie nowoczesnego i innowacyjnego zarządzania wspólnotami mieszkańców. Związek współpracuje z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi w celu stworzenia jak najlepszych warunków dla miast, umożliwiając im świadczenie usług publicznych najwyższej jakości. Związek oferuje wsparcie eksperckie i merytoryczne, zapewnia swoim miastom członkowskim specjalistyczne analizy prawne. ZMP wspiera miasta w ich bieżącym i strategicznym zarządzaniu poprzez System Analiz Samorządowych, będący bazą statystyczną (1000 wskaźników dla wszystkich miast w Polsce) z danymi pozyskiwanymi bezpośrednio od miast, a także różne publiczne źródła statystyk dotyczących ważnych obszarów działalności samorządów w miastach. Związek promuje dobre praktyki miejskie, umożliwia wymianę doświadczeń, zapewnia pomoc merytoryczną w rozwiązywaniu problemów, z jakimi borykają się miasta członkowskie ZMP. ZMP organizuje konferencje tematyczne, seminaria, warsztaty i grupy wymiany doświadczeń, wspiera działania promocyjne i informacyjne, współpracuje z partnerami międzynarodowymi, a także wspiera miasta członkowskie w poszukiwaniu partnerów międzynarodowych (blisko 30% wszystkich partnerstw międzynarodowych z udziałem polskich samorządów zostało nawiązanych z pomocą Związku).

Rolą ZMP będzie merytoryczne wsparcie miast, począwszy od przygotowania ich komponentów przez cały okres realizacji. ZMP dostarczy stałych doradców dla miast i doradców sektorowych mobilizowanych w razie potrzeby, a także zagwarantuje nadzór nad utrzymaniem głównego kierunku Komponentów Programu, aby zapewnić ich merytoryczną poprawność.

W oparciu o Umowę Ramową, SoT będzie realizowany we współpracy z Partnerem Szwajcarskim Instrumentu Wsparcia (PSIW). Strona szwajcarska wybierze PSIW zgodnie z potrzebami tematycznymi i organizacyjnymi Programu. Procedura selekcji zostanie przedstawiona w Umowie Instrumentu Wsparcia dla DoT.

2.5 Beneficjenci

Program będzie skierowany do 139 polskich miast średniej wielkości, które zostały wskazane jako tracące funkcje społeczno-gospodarcze lub zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych (miasta, w których dystans rozwojowy ulega zwiększeniu), aby osiągnąć jak największe zmiany w tym zakresie, przy jednoczesnym zaspokojeniu określonych potrzeb w ramach poszczególnych miast. Program ma jasną strategię, dąży do wprowadzenia zmian systemowych, posiada potencjał instytucjonalny, szeroki zakres i spójne cele. Komponenty mogą być

realizowane w partnerstwie z innymi gminami, tworząc miejski obszar funkcjonalny⁵. W takim przypadku beneficjentami będą również gminy miejskiego obszaru funkcjonalnego.

Lista 139 kwalifikujących się miast znajduje się w załączniku 5.

Bezpośrednimi beneficjentami Programu, a w szczególności komponentu doradczego, będą władze lokalne oraz pracownicy urzędów miast, które wezmą udział w naborze. Dzięki współpracy z doradcami miejskimi z ZMP oraz udziałowi w warsztatach uzyskają one wiedzę i umiejętności pozyskane od ekspertów ZMP, ekspertów szwajcarskich i przedstawicieli innych miast.

Poza powyższymi beneficjentami warto zwrócić uwagę również na grupę beneficjentów pośrednich. Jednym z nich będą mieszkańcy miast. Dzięki realizacji komponentów miasta staną się lepszymi i zdrowszymi miejscami do życia. Na realizacji Programu skorzystają również przedsiębiorcy, ponieważ niektóre z podkomponentów przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miast i rozwoju przedsiębiorczości. Ważnym elementem jest również partycypacja społeczna, dlatego Program przyczyni się do wzmocnienia organizacji pozarządowych. Podkomponenty, które zostaną wdrożone w Etapie 3, zostaną ostatecznie rozbudowane dzięki narzędziom partycypacji społecznej. Tym samym Program stanowić będzie przykład dla miast, jak włączać organizacje pozarządowe i mieszkańców w procesy zarządzania miastem. Lokalne organizacje pozarządowe wzbogacą swoje doświadczenie w zakresie zwiększania wpływu na rozwój miast.

Podczas Etapu 1 wsparcie zostanie skierowane w równym stopniu do wszystkich 139 kwalifikujących się miast. Podczas Etapu 2 i 3 wsparcie ZMP koncentrować się będzie na wybranych miastach (ok. 15), lecz wszyscy kwalifikujący się uczestnicy Programu DoT będą mieli dostęp do szerokich działań upowszechniających dobre praktyki w zakresie zintegrowanego planowania rozwoju i wdrażania, a także dwustronnej współpracy polsko-szwajcarskiej, głównie poprzez Fora Rozwoju Lokalnego i warsztaty szkoleniowe

ZMP przygotuje zestaw działań dedykowanych miastom, niezależnie od ich wcześniejszego doświadczenia w opracowywaniu dokumentów strategicznych/programów rozwoju. Wszyscy beneficjenci z grupy docelowej (139) muszą być traktowani jednakowo, niezależnie od tego, czy uczestniczyli w Programie Rozwoju Lokalnego i w 2020 r. opracowali Plan Rozwoju Lokalnego. Wsparcie ZMP zwiększy poziom wiedzy o miastach. ZMP przeprowadzi działania, w szczególności warsztaty/szkolenia składające się z dwóch części - wprowadzającej, dotyczącej ogólnej wiedzy na temat zarządzania rozwojem, oraz ukierunkowanej, tj. przekazującej informację nt. Programu Szwajcarskiego. Potencjalni uczestnicy DoT, którzy uczestniczyli w Programie Rozwoju Lokalnego, będą mieli możliwość nieuczestniczenia w pierwszej części warsztatów.

W ramach Programu DoT mile widziane są partnerstwa pomiędzy polskimi i szwajcarskimi miastami.

⁵ Miejski obszar funkcjonalny to obszar, na którym istnieje sformalizowana współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego. Składa się ze zwartego obszaru miejskiego i strefy zurbanizowanej połączonej z nim funkcjonalnie. W praktyce najczęściej stosowanym czynnikiem determinującym powiązanie są codzienne dojazdy do pracy.

2.6 Charakterystyka Komponentu Programu i ukierunkowanie regionalne

Proces wyboru komponentów Programu Miasta jest szczegółowo opisany w punkcie 4.2.2.

2.7 Ogólne informacje na temat Partnerów Szwajcarskich Instrumentu Wsparcia

Czy przewiduje się, że w realizację Instrumentu Wsparcia zaangażowany będzie choć jeden Partner Szwajcarski Instrumentu Wsparcia, który będzie wspierać realizację? Tak Nie

W oparciu o Umowę Ramową, SoT będzie realizowany we współpracy z Partnerem Szwajcarskim Instrumentu Wsparcia (PSIW). Strona szwajcarska wybierze PSIW zgodnie z potrzebami tematycznymi i organizacyjnymi Programu. Umowa Instrumentu Wsparcia dla DoT określać będzie procedurę wyboru.

Nazwa organizacji partnerskiej	Zostanie określona przez stronę szwajcarską
--------------------------------	---

Jeśli Komponent Programu zakłada współpracę, należy wskazać nazwę Komponentu

Status partnerstwa	Wybierz element.
--------------------	------------------

Rodzaj organizacji	Wybierz element.
--------------------	------------------

Rodzaj wsparcia lub partnerstwa	Wybierz element.
---------------------------------	------------------

Imię i nazwisko osoby kontaktowej

Stanowisko

Adres do korespondencji

Strona internetowa i media społecznościowe (jeśli istnieją)

E-mail

Nr telefonu

Telefon komórkowy

Czy organizacja partnerska była uczestniczyła wcześniej w Szwajcarskiej Pomocy Finansowej? Tak Nie

2.8 Zrównoważony rozwój

Zrównoważony charakter Programu można rozpatrywać w wymiarze środowiskowym, gospodarczym i społecznym. Program i jego komponenty zapewniają poszanowanie zasad zrównoważonego rozwoju w zakresie ochrony środowiska poprzez zastosowanie przepisów krajowych i dyrektyw UE dotyczących wykorzystania środowiska i potrzeby jego ochrony. Wpływ na środowisko powinien być szczególnie widoczny, jeśli chodzi o poprawę jakości powietrza, ograniczenie procesów suburbanizacji, lepsze zarządzanie zasobami. Z ekonomicznego i społecznego punktu widzenia długotrwałe efekty Programu mają na celu poprawę warunków życia mieszkańców poprzez zapewnienie czystszej środowiska, lepszych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, sprawiając, że miasta będą bardziej przyjazne mieszkańcom, a w szczególności bardziej bezpieczne dla pieszych i rowerzystów. Wreszcie, zrównoważony rozwój zapewniać będzie budowanie potencjału administracji lokalnej, wzmocnienie współpracy między jednostkami administracyjnymi / urzędami na różnych poziomach oraz zaangażowanie obywateli w podejmowanie decyzji i współzarządzanie miastami oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Zrealizowane komponenty nie wymagają zmian legislacyjnych, przy czym będą wykonywane w oparciu o uchwały rady miasta.

2.9 Omówienie wstępnego budżetu

Budżet znajduje się w załączniku 1.

Nie przewiduje się wydatków niekwalifikowalnych.

2.10 Inne kwestie strategiczne

I. Istotnym elementem wpływającym na jakość Programu będzie predefiniowany komponent. Będzie on realizowany przez Związek Miast Polskich we współpracy z partnerem szwajcarskim wskazanym przez stronę szwajcarską.

Opis komponentu programu SoT znajduje się w załączniku 6.

II. Art. 6.6 d Regulacji stanowi, że straty kursowe inne niż te wynikające z zaangażowania partnerów szwajcarskich nie uznaje się za koszty kwalifikowalne. Aby wyrównać różnice kursowe, do budżetu Programu dodano pozycję budżetu dotyczącą strat kursowych. Jest to osobna pozycja służąca wyłącznie pokryciu strat kursowych i nie wpływa ona na budżet projektów dotyczących działań merytorycznym.

Straty kursowe mogą prowadzić do problemów realizacyjnych, jeśli pierwotne kursy wymiany ustalone na potrzeby budżetu są niskie w porównaniu z kursami wymiany, jakie obowiązują

po pewnym czasie od rozpoczęcia realizacji Komponentów Programu. Okoliczność ta może prowadzić do komplikacji finansowych w partnerstwach szwajcarsko-polskich w ramach Komponentów Programu, ponieważ niekorzystna sytuacja kursowa może mieć negatywny wpływ na wydatki zaplanowane na działania partnerskie w budżetach – kwoty określone dla Komponentów Programu w PLN są niższe po konwersji na CHF. W ramach Komponentów Programu nie przewidziano na to środków, dlatego rezerwa jest narzędziem służącym do łagodzenia skutków wahań kursów walutowych.

III. Zaliczka na poziomie Programu Rozwoju Miast (10% dofinansowania przeznaczonego na Program) zostanie wypłacona przez stronę szwajcarską. Należy zapewnić miastom finansowanie zaliczkowe. Mając na uwadze sytuację gospodarczą instytucji samorządowych, które mają zostać Operatorami Komponentów Programu, płatność zaliczek jest konieczna. Brak zaliczek dla operatorów spowoduje ograniczenie zainteresowania DoT wśród potencjalnych beneficjentów. Wyjaśnienie dotyczące zaliczek i przepływów finansowych znajduje się w załączniku 11.

3. Przygotowanie Instrumentu Wsparcia

3.1 Kontekst

Czy wniosek Instrumentu Wsparcia stanowi kontynuację Projektu lub Programu, który otrzymał środki finansowe z pierwszej edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej? Tak Nie

Czy wniosek dotyczący Instrumentu Wsparcia został odrzucony w procesie ubiegania się o finansowanie przez innych darczyńców (np. UE, Norwegię/EOG)? Tak Nie

Jeśli wniosek został odrzucony, wyjaśnij dlaczego.

3.2 Proces przygotowania i dokumenty

Studium wykonalności	Niewymagane / Nie dotyczy
----------------------	---------------------------

Badanie podstawowe, ocena lub analiza	Niewymagane / Nie dotyczy
---------------------------------------	---------------------------

Strategia interwencji w ramach Programu DoT opiera się na "**Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**" (SOR) i "**Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030**" (KSRR). Prowadzenie innych badań nie jest konieczne.

Należy udoskonalić program pomocy publicznej. Proces przygotowawczy jest w toku i zostanie zakończony przed ogłoszeniem naboru.

W przypadku DoT pomoc publiczna zostanie udzielona jako pomoc de minimis (zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r.) lub jako pomoc de minimis przyznawana przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r.) lub jako pomoc zgodna z rynkiem wewnętrznym zgodnie z ogólnym

rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych (rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r.).

Pomoc publiczna zostanie przyznana na podstawie programu pomocy zgodnie z definicją z art. 1 pkt 15 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych. Zgodnie z polskim prawem program pomocy przyznawany jest w formie rozporządzenia Ministra.

Strona polska przygotowała już projekt programu pomocy, który obecnie jest procedowany zgodnie z polskim prawem. W chwili obecnej projekt jest weryfikowany przez dział prawny.

Szacowana liczba dokumentów przetargowych do przygotowania	# dokumentów jeszcze nie gotowych	0
	# dokumentów wstępnie gotowych	0
	# dokumentów całkowicie gotowych	0
Wymagane, lecz niewydane zezwolenia/zgody?	Tak ☐ Nie ☒	
Jeśli wymagane są jakiegokolwiek pozwolenia lub zgody, należy je określić (np. na budowę, środowiskowe, na zakup gruntu itp.) i zaznaczyć, kiedy należy spodziewać się, że zostaną wydane.		
Czy do realizacji Instrumentu Wsparcia konieczne są zmiany legislacyjne?	Tak ☐ Nie ☒	
Jeśli konieczne są zmiany legislacyjne, należy je określić i odnotować, kiedy należy spodziewać się, że zostaną wprowadzone.		
Czy inne decyzje (polityczne) są konieczne do realizacji Instrumentu Wsparcia?	Tak ☐ Nie ☒	
Jeśli konieczne są inne decyzje (polityczne), należy je określić i odnotować, kiedy należy spodziewać się, że zostaną wydane.		

3.3 Wniosek o przyznanie środków z Funduszu Przygotowania Instrumentu Wsparcia

Czy wymagane jest wsparcie z Funduszu Przygotowania Instrumentu Wsparcia?

Tak Nie

Złożono wniosek o wsparcie z Funduszu Przygotowania Instrumentu Wsparcia z art. 5.2.1 Regulacji, wyłącznie w celu pokrycia wydatków na zarządzanie poniesionych przez Operatora Programu w związku z przygotowaniem Programu. W związku z tym art. 6.3.1 b) będzie miał zastosowanie do Programu DoT, przy czym pomoc finansowa z FPIW będzie kwalifikowalna jako wydatek Operatorów Programu związany z przygotowaniem Programów, zgodnie z art. 6.4 ust. 1a)-d). Zgodnie z ustaleniami ze stroną szwajcarską poczynionymi podczas przygotowywania Umowy Pomocy Technicznej, pomoc finansowa z FPIW zostanie przyznana na zadania wymienione w art. 6.4.1 a)-d) Regulacji, oddelegowane przez Operatora Programu do wykonania przez Związek Miast Polskich (ZMP) w celu przygotowania Programu Rozwoju Miast (DoT), w szczególności związane z:

- a) przygotowaniem Programów, w tym opracowaniem projektu Programów, ram wyników i konsultacji z zainteresowanymi stronami,
- b) przygotowaniem do realizacji Programów, w tym opracowaniem procedur wyboru Komponentów Programu i procedur przepływów finansowych.

Wymagana pomoc: 179 135 CHF od maja 2023 r. do grudnia 2023 r.

Mając na uwadze, że Minister Funduszy i Polityki Regionalnej pełni obie te funkcje: KIK i OP w Programie DoT (ich funkcje są połączone), pozostałe „koszty zarządzania” związane z przygotowaniem Programu DoT (poza kosztami związanymi z zadaniami delegowanymi do ZMP) będą finansowane z budżetu TAF, co obejmować będzie również wynagrodzenia pracowników KIK/OP.

4. Opis Instrumentu Wsparcia Operacyjnego

4.1 Organizacja wnioskująca (Instytucja Realizująca)

4.1.1 Informacje finansowe i kadrowe (wypełniane tylko w przypadku instytucji niepaństwowych)

Data utworzenia	Powołana pod nazwą Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w 2005 r	Numer identyfikacji podatkowej (jeśli dotyczy)
-----------------	---	--

Liczba pracowników 1300

Obrót finansowy za każde z 3 poprzednich lat [w Wybierz.]

Nie dotyczy

4.1.2 Struktury organizacyjne Instytucji Realizującej i Instrumentu Wsparcia

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej będzie pełnił rolę zarówno KIK, jak i Operatora Programu. Zadania będą realizowane przez Departament Programów Pomocowych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR).

Za Program DoT odpowiadać będzie sześć jednostek:

- Jednostka ds. programów pomocowych i rozwoju instytucjonalnego
- Jednostka ds. wdrażania programów pomocowych

obie będą odpowiedzialne za realizację DoT, jako KIK i PO,

- Jednostka Monitorująca - odpowiedzialna za monitorowanie Komponentów Programu i kwestie finansowe, płatności na rzecz Operatorów Komponentów Programu, przygotowywanie wniosków o refundację na potrzeby DoT,
- Jednostka ds. pomocy technicznej oraz programów i projektów pomocowych - odpowiedzialna za pomoc techniczną,
- Jednostka ds. analiz prawnych - odpowiedzialna za świadczenie usług prawnych w ramach SPPW II (np. przygotowywanie projektów umów, analiza w zakresie zamówień publicznych),
- Jednostka ds. komunikacji i promocji - odpowiedzialna za działania w zakresie komunikacji i promocji.

Schemat organizacyjny znajduje się w załączniku 2.

Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w realizacji Programu DoT wspierać będzie Minister Finansów pełniący rolę Instytucji Płatniczej i Instytucji Audytu. Obie role pełnić będą różne departamenty Ministerstwa Finansów.

Komponenty Programu (miasta-beneficjenci) i podkomponenty (działania/inwestycje finansowane w poszczególnych miastach) są wybierane w drodze naboru przez Operatora Programu po zawarciu Umowy Instrumentu Wsparcia.

4.1.3 Zespół zarządzający Instrumentem Wsparcia

Czy do realizacji Instrumentu Wsparcia zatrudnieni zostaną zewnętrzni pracownicy zarządzający? Tak Nie

Jakie zasoby kadrowe zostaną przeznaczone na zarządzanie realizacją Instrumentu Wsparcia (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy - FTE)?	Zasoby wewnętrzne	Zasoby zewnętrzne
	7 FTE (KIK/PO)	

Zgodnie z Umową Ramową funkcje KIK i PO w Programie DoT są połączone (obie role pełni Minister Funduszy i Polityki Regionalnej). W związku z tym większość pracowników będzie wykonywać zarówno zadania PO, jak i KIK. Koszty wynagrodzeń zostaną pokryte z TAF. Zgodnie z punktem 4.1.2. sześć jednostek będzie odpowiedzialnych za wdrażanie i monitorowanie Programu DoT. Dwie jednostki odpowiedzialne za wdrożenie są zarządzane przez kierowników, którzy podlegają nadzorowi Zastępcy Dyrektora 1 (Małgorzata Zalewska). Jednostka Monitorująca podlega Zastępcy Dyrektora 3 (Magdalena Lepianka) jednostka ds. analiz prawnych

podlega Zastępcy Dyrektora 2 (Magdalena Iwaniicka - Łabędź). Jednostka ds. pomocy technicznej oraz jednostka ds. komunikacji podlegają nadzorowi Dyrektora (Maciej Aulak).

Kluczowe funkcje w programie będą pełnione przez kierownictwo - dyrektora, zastępców dyrektora i kierowników jednostek. Dyrektor będzie nadzorował pracę Departamentu Programów Pomocowych pełniąc rolę KIK dla SPPW II. Zastępca Dyrektora 2 zapewni pomoc prawną jako KIK dla SPPW II. Zastępca Dyrektora 1 będzie nadzorował pracę Departamentu Programów Pomocowych w zakresie realizacji Programu DoT w SPPW II. Zastępca Dyrektora 3 będzie nadzorował pracę Departamentu Programów Pomocowych w zakresie monitorowania Programu DoT w SPPW II.

Każdy Komponent Programu będzie koordynowany przez dwóch pracowników funkcyjnych - jednego odpowiedzialnego za wdrażanie (Jednostka ds. programów pomocowych i rozwoju instytucjonalnego / Jednostka ds. wdrażania programów pomocowych), a drugiego za monitorowanie (Jednostka Monitorująca).

Każdy Komponent Programu będzie podlegał bieżącemu monitorowaniu.

Zespół zarządzający będzie odbywał regularne spotkania, biorąc pod uwagę etap realizacji DoT.

Schemat organizacyjny znajduje się w załączniku 2.

Czy do dokumentacji dołączone są CV?	Tak ☒ Nie ☐
Czy do dokumentacji dołączono zakres obowiązków funkcji zarządczych, które mają zostać powołane?	Tak ☐ Nie ☒

4.1.4 Doświadczenie w zarządzaniu programami i projektami

Departament Programów Pomocowych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej odpowiada za:

1. zarządzanie systemem wdrażania Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021 oraz pełni rolę Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK).

Ogólnie rzecz biorąc, KPK jest odpowiedzialny za skuteczne i efektywne wdrażanie Mechanizmów Finansowych w Polsce oraz osiąganie ich celów. KPK pełni rolę koordynującą w ramach systemu zarządzania i kontroli, co obejmuje opracowanie wspólnych rozwiązań dla wszystkich programów w zakresie organizacji i prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania, wdrażania, monitorowania i oceny wdrażania Mechanizmów Finansowych, skierowanych głównie do Operatorów Programów (OP) i innych zaangażowanych instytucji. Departament Programów Pomocowych pełni również funkcję Operatora Programu dla Programu Rozwoju Lokalnego.

2. wdrażanie Pomocy Technicznej dla Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 i pełni funkcję Instytucji Zarządzającej (podobnie jak w poprzedniej edycji Funduszy na lata 2014-2020).

Instytucja Zarządzająca posiada szerokie kompetencje - począwszy od opracowania Programu, poprzez wybór projektów do dofinansowania, zlecenie płatności na rzecz beneficjentów i weryfikację prawidłowości poniesionych wydatków, aż po kompleksowe monitorowanie postępów realizacji Programu i weryfikację osiągniętych celów.

MFIPR ma również wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu szerokiej gamy projektów współpracy międzynarodowej mających na celu dzielenie się swoim know-how i wiedzą specjalistyczną z partnerami z różnych krajów UE i spoza UE, w tym z członkami Partnerstwa Wschodniego:

1. 2019-2020 projekt "Przygotowanie gruzińskiej administracji publicznej do wdrażania Pilotażowego Zintegrowanego Programu Rozwoju w obszarze inwestycji" w ramach Polskiej Pomocy.
2. 2018-2019 projekt twinningowy nr GE/13/ENPI/OT/02/17 (GE/30) "Poprawa jakości infrastruktury poprzez lepszy system planowania" finansowany ze środków Unii Europejskiej (współpraca z Gruzją)
3. 2017-2019 polski projekt pomocowy "Wsparcie administracji mołdawskiej w implementacji Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego Mołdawii 2016-2020 w obszarze polityki miejskiej i rozwoju obszarów miejskich".
4. 2018-2020 polski projekt pomocowy "Wzrost konkurencyjności ukraińskich regionów oraz rozwój polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej" we współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Polską Agencją Inwestycji i Handlu.
5. 2019-2021 projekt twinningowy nr AL 16 IPA TR 01 19 "Poprawa zdolności Albańskiego Zarządu Dróg w zakresie stosowania dobrych praktyk zarządzania w planowaniu, zarządzaniu, zamawianiu, wdrażaniu i utrzymaniu inwestycji drogowych".

W ramach I edycji Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy rolę KIK pełniło Ministerstwo Rozwoju (obecnie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej). KIK nadzorowała realizację Programu i zapewniała efektywne i prawidłowe wykorzystanie środków w ramach Pomocy Finansowej zgodnie z Umową Ramową.

Opis doświadczenia w zarządzaniu programami i projektami na przestrzeni ostatnich 5 lat znajduje się w załączniku 9.

4.2 Szczegółowa strategia interwencji i działania

4.2.1 Szczegółowy opis działań i strategii interwencji

W związku z Umową Ramową ogólnym celem Programu Współpracy jest przyczynienie się do zmniejszenia różnic gospodarczych i społecznych w UE i w Państwie Partnerskim, budowanie i dalsze wzmocnienie stosunków dwustronnych między Szwajcarią a Państwem Partnerskim.

Celem Programu DoT jest: przyczynianie się do zmniejszania różnic gospodarczych i społecznych w Polsce poprzez podnoszenie jakości życia mieszkańców średnich miast.

Cel będzie realizowany poprzez działania stanowiące indywidualną odpowiedź na zidentyfikowane wyzwania w różnych wymiarach miasta, służących zaspokajaniu potrzeb jego mieszkańców.

Interwencja opiera się na doświadczeniach Programu Rozwoju Lokalnego realizowanego z funduszy EOG/norweskich, które dowiodły, że tego typu działania wspierane przez ekspertów są doskonałym narzędziem wspomagania rozwoju lokalnego odpowiadającego na potrzeby mieszkańców.

Program będzie składał się z dwóch rodzajów komponentów:

- Predefiniowanego komponentu realizowanego przez Związek Miast Polskich (ZMP) - SoT;
- Komponentów realizowanych przez miasta.

Predefiniowany Komponent Programu obejmować będzie przede wszystkim organizację wsparcia doradczego dla miast wybranych w I etapie naboru wniosków. Ponadto przewiduje się, że ZMP może również prowadzić warsztaty dla miast, aby przygotować miasta do złożenia wniosku w etapie 1. W związku z tym wsparcie doradcze będzie świadczone od początku realizacji DoT, w procesie przygotowywania wniosków Kompletnych Komponentów Programu, a także w procesie realizacji wybranych podkomponentów, aby zagwarantować skuteczną realizację przy pomocy stałych doradców dla miast i doradców sektorowych mobilizowanych w razie potrzeby oraz aby zapewnić kontrolę nad utrzymaniem głównego kierunku Komponentu Programu i poprawnością merytoryczną. Predefiniowany Komponent będzie realizowany we współpracy z partnerem wskazanym przez stronę szwajcarską.

Komponenty Programu (ok. 15) stanowiące wsparcie dla poszczególnych miast zostaną wyłonione w drodze naboru organizowanego przez Operatora Programu - Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, po zawarciu Umowy Instrumentu Wsparcia.

4.2.2 Szczegółowy opis procesu wyboru Komponentów Programu

Schemat wyboru

Komponenty Programu i ich Operatorzy - miasta beneficjenci, jak również podkomponenty - działania/inwestycje wspierane na miasto - zostaną wybrane w drodze naboru wniosków przez Operatora Programu - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej po zawarciu Umowy Instrumentu Wsparcia.

Szwajcaria otrzyma informację o naborze wniosków na co najmniej 10 dni roboczych przed podaniem go do publicznej wiadomości i jednocześnie otrzyma ostateczny tekst naboru.

Proces wyboru będzie oparty na uczciwej i otwartej konkurencji między miastami i będzie zgodny z takimi zasadami, jak dobre zarządzanie, przejrzystość, równość, wydajność i brak tolerancji dla korupcji, a także zostanie przeprowadzany w sposób zapobiegający konfliktowi interesów.

Nabór będzie składać się z dwóch etapów:

- Etap 1 - Ogólne ramy Komponentu Programu, w tym proponowane podkomponenty (działania/inwestycje do przeprowadzenia w miastach), w wyniku którego wybranych zostanie ok. 15 miast - Operatorów Komponentów Programu.
- Etap 2 - Wniosek Kompletnego Komponentu Programu, na podstawie której przeprowadzona zostanie weryfikacja ostatecznych podkomponentów miast wybranych na etapie 1.

Kwalifikujący się Operatorzy Komponentów Programu i partnerzy

Lista kwalifikujących się Operatorów Komponentów Programu obejmuje grupę **139 polskich miast średnich**, które zostały wskazane jako zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych.

Kwalifikujący się partnerzy Komponentów Programu

Komponenty Programu mogą być realizowane w ramach partnerstwa krajowego pomiędzy Operatorem Komponentu Programu (miastem) a innymi jednostkami samorządu terytorialnego, tj. gminami, powiatami lub ich związkami (mającymi osobowość prawną) tworzącymi z miastem obszar powiązany funkcjonalnie o wspólnych celach społecznych, gospodarczych lub środowiskowych. Miasto może mieć dowolną liczbę partnerów krajowych. Partnerzy nie są bezpośrednimi beneficjentami Programu Rozwoju Miast. Prawa i obowiązki partnerów krajowych reguluje Umowa Partnerstwa.

Dodatkowe punkty będą przyznawane, jeśli takie partnerstwo zostanie potwierdzone na pierwszym etapie naboru za pomocą listu intencyjnego, aby promować skuteczne i dalekowszeczne podejścia do rozwiązywania problemów rozwojowych na poziomie ponadlokalnym, we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Zachęty będą dotyczyć również partnerstw z miastami szwajcarskimi, co ma na celu wzmocnić dwustronne stosunki między Polską a Szwajcarią. W pierwszym etapie naboru polskie miasta zarezerwują budżet na przyszłą ewentualną współpracę dwustronną ze szwajcarskim miastem partnerskim, a także przedstawią informacje na temat oczekiwań i proponowanych obszarów takiej współpracy.

Po wyborze Operatorów Komponentów Programu - miast beneficjentów, nastąpi identyfikacja potencjalnych miast partnerskich w Szwajcarii. W związku z tym oczekuje się, że na drugim etapie naboru Wnioski Kompletnych Komponentów Programu zostaną już złożone w partnerstwie z miastami szwajcarskimi i będą obejmować wspólne działania. Partnerstwo szwajcarsko-polskie nie jest obowiązkowe. Oczekuje się, że około połowa polskich miast uczestniczących w naborze będzie w stanie nawiązać partnerstwo.

Alokacja geograficzna

Zgodnie z art. 2.7 Regulacji regiony słabiej rozwinięte otrzymają co najmniej 50% Pomocy Finansowej. W związku z tym kwota co najmniej **160,05 mln CHF** (co stanowi 57,43% Szwajcarskiej Pomocy Finansowej na potrzeby Programu DoT) zostanie przekazana do miast wybranych z grupy **94 miast** pochodzących z następujących regionów docelowych: Małopolskie, Śląskie, Zachodniopomorskie, Lubuskie, Opolskie, Kujawsko-Pomorskie, Warmińsko-Mazurskie, Pomorskie, Łódzkie, Świętokrzyskie, Lubelskie, Podkarpackie, Podlaskie, Mazowiecki regionalny.

Proporcje alokacji przez SECO/SDC

Program DoT	Orientacyjny przydział szwajcarskiej Pomocy Finansowej	Orientacyjny wkład krajowy
Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast (DoT) - finansowany przez SECO	177,7 mln CHF	49,182 mln CHF (15% w ramach Programu DoT ogółem)
Polski Szwajcarski Program Rozwoju Miast (DoT) - finansowany przez SDC	101 mln CHF	
Łącznie SECO+SDC	278,7 mln CHF	

Aby zapewnić, iż **proporcje** budżetowe **między** finansowaniem przez **SECO i SDC** pozostaną na poziomie wskazanym w Umowie Ramowej, zgodnie z naborem miasta przedstawiają proponowane działania w sposób odzwierciedlający ten podział. W naborze lista kwalifikujących się obszarów/działań zostanie podzielona na dwie części zgodnie z proporcjami wynikającymi z zasad alokacji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej. Każdy komponent Programu będzie obejmować elementy z obu części, zarówno w zakresie wymiaru społecznego, jak i gospodarczego, przy zastosowaniu następującego podziału wnioskowanego dofinansowania ze Szwajcarskiej Pomocy Finansowej:

- a. 63,76 % pochodzi z obszarów SECO: finansowanie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, efektywność energetyczna i energia odnawialna, transport publiczny, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami;
- b. 36,24% z obszarów SDC: kształcenie i szkolenie zawodowe i specjalistyczne, wspieranie zarządzania migracją i promowanie działań integracyjnych, ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, ochrona zdrowia i pomoc społeczna, mniejszości i grupy w niekorzystnej sytuacji społecznej, społeczeństwo obywatelskie i przejrzystość.

Kwota dofinansowania

Możliwy poziom wsparcia dla jednego miasta wyniesie do 100% kosztów kwalifikowanych. Jednak przepisy dotyczące pomocy publicznej będą określać ostateczny dopuszczalny poziom pomocy publicznej w zależności od rodzaju działań, które mają być finansowane w ramach poszczególnych komponentów programu.

Proces wyboru

Ocenę i wybór przeprowadza Operator Programu w oparciu o ocenę dokonaną przez niezależnych ekspertów, które następnie są potwierdzane przez Komitet Sterujący.

Etap 1

139 uprawnionych miast otrzyma zaproszenie do przesłania Ogólnych Ram Komponentów Programu, które będą zawierać m.in:

- Diagnozę w zakresie Planu Rozwoju Lokalnego / zaktualizowane strategiczne dokumenty rozwojowe,

- Plan Rozwoju Lokalnego lub projekt zaktualizowanego strategicznego dokumentu rozwojowego, który uzasadnia i zawiera listę działań proponowanych do finansowania (PRL),
- Listę podkomponentów obejmującą działania inwestycyjne i nieinwestycyjne wynikające z PRL wraz z planem finansowym i proponowanym harmonogramem,
- Perspektywy współpracy ze szwajcarskim miastem partnerskim;
- Opis doświadczenia i systemu wdrażania.

Lista proponowanych podkomponentów będzie obejmować również listę głównych proponowanych działań i działań rezerwowych. Działania rezerwowe będą brane pod uwagę, jeśli którekolwiek z działań z głównej listy nie spełni kryteriów wyboru.

Na początku przeprowadza się ocenę formalną. Zostanie ona dokonana przez pracowników Operatora Programu. Na warunki formalne składać się będą aspekty i wymogi, które nie wymagają całościowej analizy projektu i są możliwe do zweryfikowania bez szczegółowej znajomości treści projektu, np. czy data złożenia wniosku mieści się w terminie określonym w treści ogłoszenia, czy formularz wniosku jest zgodny z wymogami określonymi w treści ogłoszenia, czy wnioskowana kwoty dofinansowania i poziom kosztów kwalifikowalnych mieści się w limitach określonych w treści ogłoszenia, czy termin realizacji projektu jest zgodny z terminami kwalifikowalności określonymi w treści ogłoszenia itp. Weryfikacja zostanie przeprowadzona metodą zero-jedynkową, co oznacza, że każdy warunek musi zostać spełniony, aby projekt mógł przejść do kolejnego etapu oceny - oceny merytorycznej.

W rezultacie ocena merytorycznej przyznawane będą punkty. Przeprowadzona ona zostanie przez ekspertów zewnętrznych wybranych przez Operatora Programu w drodze zamówienia publicznego. Aby zapobiec konfliktowi interesów, każda osoba oceniająca projekty będzie musiała podpisać deklarację bezstronności i poufności.

Każdy projekt/kryterium zostanie ocenione przez co najmniej dwóch zewnętrznych, niezależnych ekspertów. Istotne rozbieżności w punktacji sprawią, że konieczna będzie ocena dokonana przez trzecią osobę. Eksperti ZMP będą mogli oceniać jedynie kryteria związane z kwestiami dotyczącymi pomocy publicznej.

Kryteria oceny będą obejmować m.in:

- skalę problemów rozwojowych w mieście (mierzoną obecnością i pozycją danego miasta na liście najslabiej rozwiniętych miast);
- diagnozę sytuacji miasta (relację między zidentyfikowanymi problemami a celami projektu);
- koncepcję/działania - zasadność, spójność i wykonalność;
- oczekiwane rezultaty i trwałość projektu;
- doświadczenie miasta i zdolności wdrożeniowe;
- budżet i efektywność kosztową;
- publiczny wymiar uczestnictwa;
- potencjał multiplikacji i wymianę najlepszych praktyk.

Cały tekst ogłoszenia o naborze wniosków oraz kryteria wyboru zostaną zatwierdzone przez Komitet Sterujący ds. Instrumentu Wsparcia.

Komitet Sterujący ds. Instrumentu Wsparcia będzie składał się z członków z prawem głosu reprezentowanych przez Operatora Programu i stronę szwajcarską - Biuro ds. Szwajcarsko-

Polskiego Programu Współpracy. W razie potrzeby można zaprosić inne podmioty z Polski lub Szwajcarii, które są właściwe tematycznie.

Na podstawie oceny dokonanej przez ekspertów utworzona zostanie lista rankingowa komponentów Programu rekomendowanych do finansowania. Ostateczną decyzję w kwestii listy rankingowej podejmie Komitet Sterujący, który formalnie potwierdzi wybór, tj. wybór Komponentów Programu, które otrzymają finansowanie z budżetu dostępnego w naborze. Przewiduje się, że na tym etapie wybranych zostanie ok. 15 miast.

Etap 2

Po zakończeniu Etapu 1 rozpocznie się współpraca pomiędzy wybranymi ok. 15 miastami a ekspertami/doradcami (ZMP i opcjonalnie Szwajcarami), której efektem będzie opracowanie ostatecznej listy głównych podkomponentów wraz z planem wdrożenia oraz podkomponentów rezerwowych. W tym okresie określone zostaną szwajcarskie miasta partnerskie dla miast.

Ok. 15 miast wybranych w pierwszym etapie przygotuje i złoży Wniosek Kompletnego Komponentu Programu, która będzie zawierać:

- PRL / zaktualizowane strategiczne dokumenty rozwojowe wraz ze szczegółową listą podkomponentów, planem wdrożenia i wynikami konsultacji z zainteresowanymi stronami;
- budżet i harmonogram wdrożenia;
- plan zarządzania wraz z planem promocji i informacji;
- informacje o partnerstwie ze szwajcarskim miastem.

Wnioski Kompletnych Komponentów Programu zostaną poddane weryfikacji przez pracowników Operatora Programu pod kątem kryteriów formalnych i merytorycznych. W razie potrzeby możliwe jest wsparcie ze strony ekspertów ZMP w zakresie pomocy publicznej na potrzeby oceny zgodności z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej. Na tym etapie nie ma rywalizacji między miastami, dlatego nie będą przyznawane żadne punkty. Celem oceny jest zapewnienie wysokiej jakości komponentów. W związku z tym, jeśli niektóre kryteria nie zostaną spełnione, miasto będzie miało szansę poprawić wniosek.

Ostateczną decyzję w kwestii wyników oceny podejmie Komitet Sterujący.

Działania przewidziane w Komponentie Programu powinny realizować spójną wizję rozwoju przy aktywnym zaangażowaniu różnych lokalnych podmiotów i zainteresowanych stron. Kwalifikujące się obszary wskazane zostaną w formie listy, aby miasta mogły wybrać te, które są najbardziej odpowiednie i istotne w kontekście priorytetów rozwoju miasta. Ważnym elementem diagnozy powinno być rozpoznanie dostępnych zasobów i uwzględnienia zarządzania finansowego celami rozwojowymi. Nowe przedsięwzięcia nie mogą powodować nadmiernego obciążenia budżetu gminy i powinny utrzymywać wydatki operacyjne i związane z utrzymaniem na dostatecznym poziomie, co przełoży się na dużą trwałość. Takie podejście zwiększa zdolność miast do strategicznego myślenia, a w konsekwencji planowania inwestycji/inicjatyw rozwojowych opartych na solidnych podstawach i zwiększających skuteczność wdrożenia polityki lokalnej.

4.2.3 Działania komunikacyjne

Działania komunikacyjne będą prowadzone przez wszystkie zainteresowane strony zaangażowane w realizację instrumentu wsparcia w ramach Szwajcarsko-Polskiego Program Rozwoju Miast (DoT) i jego komponentów, przede wszystkim przez Związek Miast Polskich, KIK (pełniący również funkcję Operatora Programu) i Partnera Szwajcarskiego Instrumentu Wsparcia, a także przez same miasta, które otrzymają wsparcie w ramach programu.

Zapewnienie synergii między działaniami komunikacyjnymi podejmowanymi przez poszczególne podmioty i ścisła koordynacja tych działań mają kluczowe znaczenia dla osiągnięcia celów komunikacyjnych określonych w strategii komunikacji.

Wszystkie działania komunikacyjne w ramach DoT będą zgodne z następującymi dokumentami:

- Regulacjami w sprawie wdrażania drugiej edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej w celu zmniejszenia różnic społeczno-gospodarczych w obrębie Unii Europejskiej (dalej jako: Regulacje),
- Podręcznikiem Komunikacji i Informacji - Druga Edycja Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych państw członkowskich UE (dalej jako „Podręcznik”),
- strategią komunikacji, o której mowa w Regulacjach i Podręczniku.

Działania komunikacyjne podejmowane w ramach DoT będą wynikać bezpośrednio z dokumentu nadrzędnego, tj. ze strategii komunikacji.

Strategia komunikacji zostanie przygotowana przez KIK i będzie zawierać następujące elementy:

- cele komunikacyjne,
- grupy docelowe,
- obowiązki zainteresowanych stron,
- opis procesów,
- wskazanie najważniejszych narzędzi komunikacji,
- metoda oceny działań komunikacyjnych,
- roczny plan działania, który będzie załącznikiem do strategii komunikacji.

Przygotowanie strategii komunikacji zostanie poprzedzone ustaleniami ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, które zostaną przeprowadzone przez kierownika ds. komunikacji.

Strategia komunikacji zostanie przekazana Szwajcarii wraz z pierwszym Rocznym Sprawozdaniem

z realizacji Programu Współpracy.

Komunikacja w ramach DoT będzie:

- obejmować działania rzecznicze i informacyjne, które są niezbędne do osiągnięcia celów Instrumentu Wsparcia, zwłaszcza wśród potencjalnych beneficjentów wsparcia;
- promować sposobności na rzecz wzmocnienia stosunków dwustronnych lub, odpowiednio, wyniki osiągnięte dzięki wzmocnionym stosunkom dwustronnym,
- informować o wynikach Instrumentu Wsparcia, w tym ogół społeczeństwa.

W komunikacji w zakresie instrumentu wsparcia wykorzystywane będą następujące narzędzia:

- wydarzenie otwierające program,

- wydarzenie zamykające program,
- wydarzenia medialne,
- inne wydarzenia związane z programem (w razie potrzeby),
- profile w mediach społecznościowych,
- strona internetowa Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w języku polskim i angielskim,
- publikacje (drukowane i internetowe),
- komunikaty prasowe,
- dobrej jakości zdjęcia i filmy,
- inne narzędzia wskazane w strategii komunikacji.

4.2.4 Szczegółowy harmonogram realizacji

Szczegółowy harmonogram realizacji znajduje się w załączniku nr 3.

4.3 Matryca logiczna

Uwaga metodologiczna:

1. O ile nie określono inaczej, wskaźniki odnoszą się do produktów lub rezultatów bezpośrednio związanych z działaniami realizowanymi w ramach programu.
2. O ile nie określono inaczej, dany wskaźnik zostanie obliczony tylko w odniesieniu do tych miast, które zdecydują się wdrożyć działania w obszarze tematycznym, którego dotyczy ten wskaźnik.

Hierarchia celów Strategia interwencji	Kluczowe wskaźniki	Linia od- niesienia	Szacowany cel	Źródła i sposoby we- ryfikacji	Założenia i ryzyko (Czynniki zewnętrzne)
Wpływ					
Zmniejszone nierówności społeczno-gospodarcze w ramach polskich gmin średniej wielkości i pomiędzy takimi gminami					
Rezultaty (1)					
Poprawa jakości życia w wybranych polskich gminach średniej wielkości	1.1. Liczba gmin uczestniczących w działaniach/instrumentach mających na celu poprawę potencjału zarządzania publicznego	0	90	Raporty dotyczące komponentu SoT oparte na listach obecności, statystykach z rejestrów IT, dokumentacji fotograficznej lub wideo	Brak zainteresowania ze strony miast udziałem w DoT ze względu na duże obciążenie innymi obowiązkami i brak czasu lub napięte budżety gmin.
	1.2. Liczba osób zapisanych na nowe lub lepsze szkolenia	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na: (1)	

	umiejętności zawodowych w wybranych gminach			rejestrach urzędów pracy; oraz (2) dokumentacji komponentów programu - listy obecności, statystyki z rejestrów IT itp.	<p>Odptyw kapitału inwestycyjnego spowodowany niekorzystnymi trendami gospodarczymi.</p> <p>Wyludnianie się miast i migracja zarobkowa osób, które ukończyły szkolenia.</p>
	1.3. Liczba miejsc pracy utworzonych lub utrzymanych w wybranych gminach: liczba roczna i całkowita	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na dokumentacji zakończonych inwestycji	Pogarszająca się sytuacja gospodarcza zniechęca lokalne firmy do oferowania praktyk zawodowych.
	1.4. Liczba migrantów i osób przymusowo wysiedlonych objętych wsparciem w wybranych gminach	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na: (1) rejestrach urzędów pracy; oraz (2) dokumentacji komponentów programu - listy obecności, statystyki z rejestrów IT itp.	<p>Wpływ sytuacji geopolitycznej na liczbę migrantów przybywających do Polski.</p> <p>Wpływ ogólnej sytuacji gospodarczej na chłonność lokalnego rynku pracy.</p> <p>Wpływ różnic społecznych i kulturowych na proces integracji migrantów.</p> <p>Wpływ sytuacji gospodarczej na zamożność społeczeństwa i, pośrednio, na liczbę przestępstw.</p> <p>Wpływ sytuacji finansowej samorządów na dostępność środków na niezbędne inwestycje drogowe.</p>

	1.5. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych dzięki środkom na rzecz efektywności energetycznej lub energii odnawialnej w wybranych gminach	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na dokumentacji zakończonych inwestycji	Potencjalne spowolnienie gospodarcze lub zmiany regulacyjne mogą negatywnie wpłynąć na zdolność władz lokalnych do finansowania / dotowania kluczowych inwestycji i usług związanych ze środowiskiem (np. opłaty za transport publiczny).
	1.6. Liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę lub oczyszczania ścieków w wybranych gminach	0	TBD	Raporty operatora komponentu programu. Wskaźnik obliczany jest na podstawie łącznej liczby podłączeń do nowych lub zmodernizowanych zbiorczych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wybudowanych w ramach programu (dane przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych)	Opóźnienia w przyjęciu kluczowych aktów prawnych mogą utrudnić osiągnięcie zakładanych celów środowiskowych (np. w odniesieniu do gospodarki o obiegu zamkniętym - opóźnienie w przyjęciu ustawy o rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Niekorzystne ramy prawne dla inwestycji w odnawialne źródła energii. Ograniczona przepustowość krajowej sieci przesyłu energii. Koszty niezbędnej reorganizacji przestrzeni miejskiej przekraczają możliwości budżetu komponentu programu. Czas niezbędny do osiągnięcia istotnej zmiany w zachowaniu mieszkańców (np. wzorce

					transportowe, nawyki oszczędzania wody i recyklingu) może przekraczać ramy czasowe komponentu programu.
	1.7. Liczba miast osiągających $\geq x$ % zadowolenia pacjentów z usług zdrowotnych w wybranych gminach	$\geq x$ %	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na: (1) rejestrach podmiotów świadczących usługi pomocy społecznej i ochrony zdrowia oraz (2) dokumentacji komponentów programu - listy obecności, statystyki z rejestrów IT itp.	Bariera w dotarciu z ofertą wsparcia do grup docelowych.

	1.8. Liczba ustaw, polityk i innych środków publicznych wzmocnionych aktywnością społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu lokalnym w wybranych gminach	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na listach obecności, statystykach z rejestrów IT, dokumentacji fotograficznej lub wideo	Istnienie barier kulturowych w społeczeństwie (brak zaufania, niewystarczająca współpraca zainteresowanych stron w rozwiązywaniu lokalnych problemów). Niska kultura uczestnictwa wśród mieszkańców. Niewystarczająca współpraca zainteresowanych stron.
Produkty (1.1)					
Opracowano ramy na rzecz poprawy zarządzania na szczeblu lokalnym	1.1.1. Liczba miast, które zgłosiły się do Programu poprzez złożenie Planów Rozwoju Lokalnego (PRL) / zaktualizowanego planu rozwoju strategicznego przy wsparciu ZMP	0	50	Raporty operatorów komponentów programu oparte na listach obecności, statystykach z rejestrów IT lub innych dokumentów złożonych przez	Odpowiednie zastosowanie znajdują założenia i ryzyka związane z rezultatami

	1.1.2.	Liczba lokalnych pracowników przeszkolonych w zakresie przygotowywania i wdrażania Komponentów Programu (w podziale na wiek i płeć)	0	525	komponentów programu	
	1.1.3.	Liczba zorganizowanych spotkań Sieci Wymiany Doświadczeń (SWD)	0	20		
	1.1.4.	Liczba wdrożonych rozwiązań wzmacniających partycypację społeczną w lokalnych procesach decyzyjnych ^[1] w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.1.5.	Liczba osób korzystających ze szkoleń mających na celu poprawę zdolności instytucjonalnych i zawodowych	0	TBD		
Produkty (1.2.)						
Zrealizowane cele strategiczne Planów Rozwoju (PRL)/strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju	1.2.1.	Liczba działań przeprowadzonych, aby zachęcić młodych ludzi w wieku 15-29 lat do udziału w szkoleniach kształcenia zawodowego lub szkoleń w miejscu pracy w lokalnych przedsiębiorstwach	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu oparte na listach obecności, statystykach z rejestrów IT lub innych dokumentów złożonych przez	Odpowiednie zastosowanie znajdują założenia i ryzyka związane z rezultatami

	w wybranych gminach (szt.)			komponentów programu
	1.2.2. Liczba wspartych MŚP (w tym start-upów) w wybranych gminach (szt.)	0	TBD	
	1.2.3. Łączna liczba migrantów ^[2] zatrudnionych przez lokalne przedsiębiorstwa ^[3] (osoby) w wybranych gminach	0	TBD	
	1.2.4. Liczba zrealizowanych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo (np. spawalnicze prędkości, monitoring ulic, inteligentne oświetlenie itp.) w wybranych gminach (szt.)	0	TBD	
	1.2.5. Liczba odnawialnych źródeł energii zainstalowanych na budynkach publicznych i prywatnych budynkach mieszkalnych w wybranych gminach (szt.)	0	TBD	
	1.2.6. Liczba nowych lub zmodernizowanych źródeł/systemów ciepła w wybranych gminach (szt.)	0	TBD	

	1.2.7. Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych miejskich systemów lub sieci ciepłowniczych (instalacji wytwarzania ciepła i energii elektrycznej) w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.8. Liczba ocieplonych budynków - prywatnych i publicznych w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.9. Liczba zakupionych niskoemisyjnych pojazdów transportu publicznego w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.10. Liczba wybudowanych obiektów zasilających transport elektryczny (trakcja, punkty ładowania itp.) w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.11. Długość wybudowanych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych stanowiących część zbiorczej sieci wodociągowej w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.12. Liczba zakończonych inwestycji związanych z	0	TBD		

	budową lub modernizacją sieci kanalizacyjnej lub oczyszczalni ścieków w wybranych gminach (szt.)				
	1.2.13. Pojemność wybudowanych zbiorników/obiektów małej retencji ^[4] (m3)	0	TBD		
	1.2.14. Liczba wdrożonych rozwiązań organizacyjnych i narzędzi zarządzania oraz zmodernizowanych lub zainstalowanych instalacji związanych z gospodarką odpadami (w tym odpadami niebezpiecznymi) i odzyskiem surowców wtórnych w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.15. Powierzchnia zielonej infrastruktury (np. parki kieszonkowe, chodniki przepuszczalne, zielone dachy, systemy odprowadzania wód opadowych) i terenów zieleni miejskiej (np. parki rekreacyjne, zieleń osiedlowa, trawniki) utworzonych na zabudowanym obszarze	0	TBD		

	miejskim w wybranych gminach (ha)				
	1.2.16. Liczba osób, do których dotarły ulepszone środki ochrony zdrowia lub środki opieki społecznej w wybranych gminach	0	TBD		
	1.2.17. Liczba utworzonych placówek/wprowadzonych rozwiązań opieki społecznej ^[5] (szt.) lub placówek/rozwiązań ochrony zdrowia, w tym zdrowia psychicznego ^[6] w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.18. Liczba zrealizowanych działań mających na celu integrację grup w niekorzystnej sytuacji społecznej w wybranych gminach (szt.)	0	TBD		
	1.2.19. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej ^[7] , korzystających z różnych instrumentów wsparcia w wybranych gminach	0	TBD		
Rezultat (2)					

Wzmocniona współpraca między beneficjentami a podmiotami z państwa-darczyńcy, które uczestniczą w Komponentach Programu	2.1. Poziom zaufania między współpracującymi podmiotami w państwach-beneficjentach i państwach-darczyńcach (skala 1-7)	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu (w tym komponentu SoT)	Istnienie barier kulturowych w społeczeństwach (brak zaufania, niewystarczająca współpraca w rozwiązywaniu lokalnych problemów), różne środowiska prawne itp.
	2.2. Poziom zadowolenia z partnerstwa (skala 1-7)	0	TBD		
Produkty (2.1)					
Przyjęto mechanizm zacieśnienia współpracy dwustronnej	2.1.1. Liczba podjętych działań partnerskich	0	TBD	Raporty operatorów komponentów programu (w tym komponentu SoT)	Odpowiednie zastosowanie znajdują założenia i ryzyka związane z rezultatami
	2.1.2. Liczba miast współpracujących z partnerem-darczyńcą	0	TBD		
	2.1.3. Liczba szkoleń współorganizowanych przez darczyńców i polskie podmioty	0	TBD		

^[1] Przykładowo: wdrożone standardy partycypacji społecznej, portale internetowe wspierające konsultacje społeczne, biuletyny informacji publicznej, systemy informacji przestrzennej, inne rozwiązania zwiększające dostęp do informacji publicznej

^[2] Migrant - osoba, która zmienia miejsce zamieszkania, przenosząc się z jednego miejsca w kraju do innego lub z jednego kraju do innego.

^[3] Dotyczy to każdego rodzaju zatrudnienia na podstawie umowy (umowa o pracę, umowa zlecenia, umowa o dzieło, umowa o świadczenie usług z firmą itp.) w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy.

^[4] Na przykład: zbiorniki retencyjne i stawy retencyjne, niezależne konstrukcje piętrzące, ujęcia wody i konstrukcje transportujące wodę, studnie chłonne itp.

^[5] Na przykład: ośrodki pomocy społecznej, centra integracji społecznej, kluby seniora, rodzinne domy opieki, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, przedsiębiorstwa społeczne itp.

^[6] Przykładowo: wdrożone standardy partycypacji społecznej, portale internetowe wspierające konsultacje społeczne, biuletyny informacji publicznej, systemy informacji przestrzennej, inne rozwiązania zwiększające dostęp do informacji publicznej

^[7] Osoby w niekorzystnej sytuacji społecznej - osoby, które są bardziej narażone na ubóstwo, wykluczenie społeczne, dyskryminację i przemoc niż ogół populacji, w tym między innymi mniejszości etniczne, migranci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze i dzieci.

Matryca logiczna zostanie zmieniona po wybraniu miast i podkomponentów i przedłożona Komitetowi Sterującemu do zatwierdzenia.

4.4 Partner Szwajcarski Instrumentu Wsparcia

Na podstawie Umowy Ramowej SoT będzie realizowany we współpracy z Partnerem Szwajcarskim Instrumentu Wsparcia (PSIW). Strona szwajcarska wybierze PSIW zgodnie z potrzebami tematycznymi i organizacyjnymi Programu. Procedura selekcji zostanie przedstawiona w Umowie Instrumentu Wsparcia dla DoT.

4.5 Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Konsultacje społeczne dotyczące projektu Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przewidującego interwencję kierunkową dotyczącą wskazanych 122 miast średniej wielkości, tracących funkcje społeczno-gospodarcze, prowadzone były wielowymiarowo - drogą elektroniczną, w formie spotkań i konferencji oraz ogłoszeń prasowych. Projekt Strategii został przekazany do zaopiniowania Radzie Dialogu Społecznego, Radzie Działalności Pożytku Publicznego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, który zwiększył liczbę średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, do 139 również podlegał szerokim konsultacjom społecznym - drogą elektroniczną, w formie spotkań i konferencji oraz ogłoszeń prasowych.

W trakcie konsultacji społecznych na temat obu tych dokumentów nie zgłoszono żadnych uwag do zaproponowanej listy średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, ani do potrzeby wspierania ich rozwoju i założeń przyświecających temu przedsięwzięciu.

Informacja o konsultacjach społecznych na temat projektu Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju znajduje się w załączniku nr 8.

Ponieważ Predefiniowany Komponent Programu został proponowany wyłącznie w celu mobilizacji odpowiedniej wiedzy specjalistycznej i wsparcia doradczego dla miast uczestniczących w Programie DoT, konsultacje z zainteresowanymi stronami nie mają w tym przypadku zastosowania.

Na Etapie 1 opracowania Ogólnych Ram Komponentu Programowego zawierającego sporządzone Plany Rozwoju Lokalnego (PRL)/ zaktualizowane plany rozwoju strategicznego, PRL będzie podlegał konsultacjom społecznym zgodnie z wymogami prawa.

Na Etapie 2 miasta będą zobowiązane przeprowadzić konsultacje z grupami zainteresowanych stron w kwestii planów realizacji konkretnych inwestycji. Forma konsultacji powinna zostać ustalona na etapie składania wniosku (z uwzględnieniem przepisów prawa, jeśli to konieczne, np. w przypadku inwestycji wymagających oceny oddziaływania na środowisko). Na Etapie 3 miasta mogą przeprowadzić badanie opinii mieszkańców/grup zainteresowanych stron na temat oceny skuteczności zakończonych wdrożeń.

4.6 Wstępny budżet

4.6.1 Szczegółowy wstępny budżet

Szczegółowy wstępny budżet znajduje się w załączniku 1.

4.6.2 Wstępny plan wypłat

Terminy wypłat	1 24	2 24	1 25	2 25	1 26	2 26	1 27	2 27	1 28	2 28	1 29	2 29
Szacowana kwota Wkładu Szwajcar- skiego w CHF	500.000	500.000	1.000.000	28.000.000	30.000.000	30.000.000	32.500.000	27.000.000	41.850.000	34.350.000	26.500.000	26.500.000

4.7 Analiza ryzyka i zarządzanie ryzykiem

Ryzyko	Wpływ [1 - 5]	Praw- dopo- do- bieńst wo [1 - 5]	Poziom ryzyka	Środki łagodzące
Opóźnienia w zatwierdzeniu Wniosku Instrumentu Wsparcia i podpisaniu Umowy Instrumentu Wsparcia, skutkujące opóźnieniami w przeprowadzeniu naboru i w realizacji działań oraz zagrażające celom DoT	4	1	Niski-średni	Równoczesne (z pracami nad Umową Instrumentu Wsparcia) przygotowanie dokumentów naboru, tak aby były gotowe po podpisaniu Umowy Instrumentu Wsparcia. Ścisła współpraca z zainteresowanymi stronami - stroną szwajcarską, ZMP.
Niewystarczające zainteresowanie miast korzystaniem z pomocy doradców ZMP	2	1	Niski	ZMP zaproponuje miastom uczestniczącym różne formy wsparcia (webinary, warsztaty, podcasty itp.) w celu budowania ich zdolności zarządczych. ZMP zastosuje zindywidualizowane podejście, aby przekonać pracowników miasta do skutecznego korzystania z pomocy.
Brak zainteresowania miast udziałem w naborze skutkujący niewielką liczbą wniosków i ryzykiem niewykorzystania alokacji	3	1	Niski	MFIPR i ZMP będą udostępniać informacje i przedstawiać korzyści płynące z udziału w naborze za pośrednictwem formalnych i nieformalnych kanałów. Jeśli chodzi o brak kompetencji miast do udziału w naborze, ZMP posiada szereg sprawdzonych narzędzi i opisanych procesów, które potwierdzają osobiste kompetencje pracowników LG i pozwalają im na przeprowadzanie własnych analiz, diagnoz i przygotowywanie zintegrowanych planów rozwoju. Należy podkreślić długofalowe znaczenie zintegrowanego planowania rozwoju oferowanego w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Współpracy, szczególnie w obliczu zbliżających się wyborów samorządowych.

Ryzyko	Wpływ [1 - 5]	Praw- dopo- do- bieńst wo [1 - 5]	Poziom ryzyka	Środki łagodzące
Trudności w nawiązaniu dwustronnych partnerstw między komponentami DoT, wynikające z różnic w właściwych przepisach, różnych kultur zarządzania i ograniczonych możliwości po stronie szwajcarskiej.	2	5	Średnio-wysoki	Zagwarantowano budżet z przeznaczeniem na partnerstwa między komponentami DoT. Oferta pomocy ze strony PSIW i ZMP. W przypadku partnerstw ograniczonych fundusze zostaną przeznaczone na inne dwustronne działania na poziomie DoT.
Niewystarczająca współpraca między administracją lokalną, jej jednostkami i innymi zaangażowanymi podmiotami w miastach może prowadzić do niskiej jakości przygotowywanych Planów Rozwoju, strategicznych dokumentów rozwojowych, Ogólnych Ram, Wniosków Kompletnych Komponentów itp.	3	2	Niski-średni	Ważna rola SoT na każdym etapie przygotowywania i wdrażania zintegrowanych Planów Rozwoju, planowanych inwestycji - zapewnienie szerokiego zakresu pomocy technicznej, szkoleń i działań budujących świadomość uczestniczących miast.
Długotrwała procedura wyboru komponentów DoT potencjalnie skutkująca skróceniem czasu potrzebnego do prawidłowego wdrożenia komponentów programu.	2	2	Niski	Dwuetaповy nabór wniosków jest niezbędny, aby wybrać komponenty programu, które będą najlepsze i o największym potencjale. Jeśli liczba wniosków przekroczy
Przedłużający się proces podpisywania umów na komponenty Programu oraz problemy prawne/wdrożeniowe mogą prowadzić do opóźnień w harmonogramie wdrażania komponentów DoT.	2	3	Niski-średni	Ścisły kontakt i współpraca z wnioskodawcami zakwalifikowanymi do finansowania. OP i ZMP wspierają ten proces. Ponadto, co najmniej do końca procesu naboru wniosków potencjalni beneficjenci powinni zapoznać się z dokumentami, które konieczne są do podpisania umowy projektowej, w tym ze wzorem. Problemy, jakie wystąpią podczas realizacji komponentów programu, będą

Ryzyko	Wpływ [1 - 5]	Praw- dopo- do- bieńst wo [1 - 5]	Poziom ryzyka	Środki łagodzące
Przeszkody prawne, administracyjne i wdrożeniowe, jakie pojawią się w trakcie realizacji komponentów DoT, mogą doprowadzić do nieosiągnięcia wszystkich celów DoT.	3	3	Niski-średni	niezwłocznie zgłaszane do OP i rozwiązywane.
Ścisłe harmonogramy komponentów DoT skutkujące brakiem rezerwy czasowej na wypadek pojawienia się nieoczekiwanego ryzyka, niewystarczający czas na wdrożenie podkomponentów.	3	3	Niski-średni	MFiPR i ZMP pozostaną w ścisłym kontakcie i będą ściśle współpracować z miastami-beneficjentami, aby móc podjąć niezwłoczną reakcję w przypadku wystąpienia jakiegokolwiek problemu, który może wywrzeć wpływ na wyniki. Należy podjąć natychmiastowe środki zaradcze. Zapewnienie pomocy ZMP w zakresie procedur zamówień publicznych. Bezpieczeństwo infrastruktury w zakresie komponentów programu zapewnia polisa ubezpieczeniowa. Zarówno budżety projektów, jak i harmonogramy powinny być do pewnego stopnia elastyczne, tak aby możliwe były niezbędne korekty. Bezpieczeństwo infrastruktury w zakresie komponentów programu zapewnia polisa ubezpieczeniowa.
Brak przedłużenia etapu oceny komponentów programu, ścisły monitoring harmonogramu DoT, kontynuowanie dialogu między MFiPR a stroną szwajcarską. Planuje się, aby czas trwania komponentu ZMP wynosił o trzy miesiące więcej niż czas trwania komponentów miejskich w przypadku, gdy zaistnieje potrzeba wsparcia przez ekspertów ZMP w rozliczaniu komponentów programu. Ta trzymiesięczna rezerwa stanowi również bufor czasowy pozwalający na wydłużenie, w	3	3	Niski-średni	

Ryzyko	Wpływ [1 - 5]	Praw- dopo- do- bieńst wo [1 - 5]	Poziom ryzyka	Środki łagodzące
				uzasadnionych przypadkach, czasu trwania komponentów programu.
Niewystarczające finansowanie na poziomie komponentów DoT (na przykład z powodu wzrostu cen), aby zapewnić osiągnięcie wyników zaplanowanych przez miasta	3	2	Niski-średni	Wdrażanie komponentów programu ściśle monitorowane przez MFIPR, należy zapewnić dodatkowe fundusze na poziomie miast, przewidziana modyfikacja komponentów programu
Ryzyko w zarządzaniu projektem ze strony miast-beneficjentów - pracownicy władz lokalnych, którzy zostali przeszkoleni lub mają doświadczenie w zakresie komponentów programu, mogą zrezygnować z pracy, jeśli otrzymają lepsze oferty pracy gdzie indziej.	2	2	Niski	PO będzie regularnie monitorować wdrażanie komponentów programu. ZMP będzie oferować wsparcie również na etapie wdrażania komponentów programu.
Ryzyko niewłaściwego wykorzystania środków i wystąpienia nieprawidłowości	2	1	Niski	Zasady i procedury monitorowania i kontroli wprowadzone na poziomie DoT i komponentów programu.

Ogólne ryzyko związane ze środkiem wsparcia ocenia się jako nieistotne. Należy przede wszystkim wziąć pod uwagę ryzyko niewystarczającego zainteresowania przygotowaniem i wdrożeniem komponentów Programu zarówno po stronie polskich miast, jak i potencjalnych partnerów szwajcarskich oraz braku czasu na powyższe. Jednak w oparciu o doświadczenia KIK/PO i ZMP ryzyko to można ograniczyć poprzez stałe wsparcie oferowane miastom i szeroko zakrojoną kampanię informacyjną. Z drugiej strony, ryzyko może zmaterializować się na etapie wdrażania komponentów Programu, przyjmując postać różnych czynników, których nie można przewidzieć z góry. Aby je złagodzić, KIK/PO zapewni bieżące monitorowanie i podejmie niezbędne kroki, takie jak przesunięcia w ramach budżetów lub modyfikacje komponentów.

Ogólny poziom ryzyka w zakresie Instrumentu Wsparcia	Średnio-niski
Uwagi dotyczące ogólnego poziomu ryzyka (jeśli dotyczy)	Brak

4.8 Monitorowanie i sterowanie

Zgodnie z art. 3 Regulacji Krajowa Instytucja Koordynująca (Minister Funduszy i Polityki Regionalnej) ponosi ogólną odpowiedzialność za osiągnięcie celów Programu Współpracy.

KIK prowadzi regularne monitorowanie Programu Współpracy w zakresie postępów w osiągnięciu wyników, rezultatów i celów programu zgodnie z uzgodnionymi wskaźnikami i wymogami finansowymi określonymi dla programu.

Operatorem Programu będzie Minister Funduszy i Polityki Regionalnej (będący Krajową Instytucją Koordynującą). OP będzie odpowiedzialny za prowadzenie działań monitorujących, obejmujących weryfikację finansową i wizyty monitorujące.

Podstawowe środki i narzędzia monitorowania stosowane przez KIK jako Operatora Programu w ramach Programu dla poszczególnych realizowanych komponentów obejmują:

- weryfikację i analizę raportów przygotowanych przez Operatorów Komponentów,
- monitoring finansowy i rzeczowy w zakresie poniesionych wydatków raportowanych przez Operatorów Komponentów,
- planowanie i przeprowadzanie wizyt monitorujących na miejscu realizacji poszczególnych komponentów,
- bieżący kontakt z komponentami (tj. spotkania, wideokonferencje, rozmowy telefoniczne).

Ponadto, zgodnie z art. 6 Regulacji, Instytucja Audytu jest odpowiedzialna za przygotowywanie strategii audytu i przeprowadzanie audytów w celu weryfikacji sprawnego funkcjonowania systemu lub systemów zarządzania i kontroli Państwa Partnerskiego w odniesieniu do Programu Współpracy, jak również audytów Instrumentów Wsparcia.

Zgodnie z Regulacjami Komitet Sterujący ds. Instrumentu Wsparcia jest komitetem ustanowionym przez KIK, odpowiedzialnym za nadzorowanie i kierowanie realizacją Instrumentu Wsparcia.

Komitet Sterujący ds. Instrumentu Wsparcia m.in. nadzoruje postępy w realizacji i zgłasza propozycje ulepszeń; zatwierdza Komponenty Programu zgodnie z art. 4.1 i 4.6; zatwierdza zgodnie z art. 4.12 ust. 5 i 6 wszelkie modyfikacje Instrumentu Wsparcia w oparciu o wniosek Instytucji Realizującej oraz realizuje wszelkie inne zadania przypisane mu w Umowie Instrumentu Wsparcia.

Operator Programu / KIK przeprowadzi ocenę realizacji Programu DoT.

4.9 Inne kwestie operacyjne

Zgodnie z art. 6.7 Regulacji proponujemy stosowanie standardowych skal kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych i ogólnych stawek jednolitych do rozliczania wydatków.

Sprawozdanie niezależnego audytora uprawnionego do przeprowadzania ustawowych badań dokumentów księgowych, w którym zostanie wskazane, że zadeklarowane koszty zostały poniesione zgodnie z Regulacjami, prawem krajowym i odpowiednimi krajowymi praktykami księgowymi, uznaje się za wystarczający dowód poniesionych wydatków. Sprawozdanie wydane przez właściwego i niezależnego funkcjonariusza publicznego, który według właściwych organów krajowych jest upoważniony do kontroli budżetowej i finansowej nad podmiotem ponoszącym koszty i który nie był zaangażowany w sporządzanie sprawozdań finansowych, w którym zostanie wskazane, że zadeklarowane koszty zostały poniesione zgodnie z Regulacjami, prawem krajowym i odpowiednimi krajowymi praktykami księgowymi, również uznaje się za wystarczający dowód poniesionych wydatków. Odpowiednie wymagania zostaną określone w Umowie Wdrożenia Instrumentu Wsparcia, a zatem koszt wydania tych sprawozdań/świadczeń przez audytorów zewnętrznych stanowić będzie wydatek kwalifikowalny w świetle art. 6.2.1 c) Regulacji.

Umowy pomiędzy KIK/Operatorem Programu a Operatorami Komponentów Programu (miastami beneficjentami i ZMP) zawierane są w PLN. Budżet ustalony w PLN we Wniosku Instrumentu Wsparcia ma charakter orientacyjny, wiążąca jest kwota grantu w CHF.

5. Załączniki

#	Załącznik
1.	Budżet
2.	Schemat organizacyjny
3.	Harmonogram wdrażania
4.	Charakterystyka programu
5.	Lista kwalifikujących się miast
6.	Opis komponentu SoT
7.	Życiorys zawodowy osób odpowiedzialnych za kierowanie projektem
8.	Informacje na temat konsultacji z zainteresowanymi stronami
9.	Opis doświadczenia w zarządzaniu programami i projektami na przestrzeni ostatnich 5 lat
10.	Plan zamówień
11.	Zaliczki i przepływy finansowe
